Ազգ
Azg
armenian daily

4 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1999 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ #18 (1763)

Վաղը կաթողիկոսին կվիրահատեն

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը անցած տարվա հոկտեմբեր ամսին Նյու Յորքում կատարված վիրահատությունից հետո շարունակում է ետվիրահատական ապաքինման շրջանն անցկացնել ԱՄՆ-ում։ Նորին Սրբության առողջական վիճակին հետեւում է դոկտ. Ռոյ Սեբըրը։

Վերջերս Վեհափառ Հայրապետը ենթարկվեց լրացուցիչ բժշկական քննության։

Փետրվարի 3-ին Մայր Աթոռ Սբ. Էջմիածին ստացված հաղորդագրությամբ Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցու Հյուսիսային Ամերիկայի Արեւելյան թեմի առաջնորդ գերշ. Տ. Խաժակ արք. Պարսամյանը տեղեկացնում է, որ քննության արդյունքում բժիշկները նպատակահարմար են գտել կատարել եւս մի փոքր վիրահատություն։ Վեհափառ Հայրապետի վիրահատությունը նշանակված է ուրբաթ, փետրվարի 5-ին։

Այս կապակցությամբ փետրվարի 4-ին կաթողիկոսական ընդհանուր փոխանորդ Գարեգին արք. Ներսիսյանը կմեկնի ԱՄՆ՝ Վեհափառ Հայրապետի հետ տեսակցելու։

Հավատացյալ մեր ժողովրդի հետ շարունակենք աղոթել Ամենայն Հայոց Հայրապետի շուտափույթ ապաքինման եւ արեւշատության համար։

ՄԱՄԼՈ ԴԻՎԱՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ

ՎԱՐԿԵՐ

Արմեն Դարբինյան. «Մենք պարտաս ենք ցանկացած պահի»

Ո՞վ պետք է մտահոգվի՝ ԱԺ հանձնաժողո՞վը, թե՞ Գագիկ Մարտիրոսյանը

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

«Ազգ» օրաթերթում երեկ հրապարակված «382 միլիոն դոլար վարկերից 152.51 միլիոնը վատնվել է» հոդվածում տպագրվել էր օտարերկրյա պետություններից եւ կազմակերպություններից ստացված վարկերի ու փոխառությունների օգտագործման արդյունավետությունն ուսումնասիրող ԱԺ ժամանակավոր հանձնաժողովի եզրակացությունը, ուր առկա են լուրջ մեղադրանքներ եւ նախկին, եւ ներկա կառավարության բարձրաստիճան պաշտոնյաների նկատմամբ՝ պետությանը հասցված վնասների չափի վկայակոչմամբ։ **«Ազգը»** դիմեց էներգետիկայի նախկին նախարար Գագիկ Մարտիրոսյանին, որն այսօր համակարգում է արտաղրական ենթակառուցվածքների ոլորտը, այսինքն ունի փոխվարչապետի կարգավիճակ՝ առաջարկելով ներկայացնել իր դիրքորոշումը հանձնաժողովի եզրակացության վերաբերյալ, ուր հիշատակված է նաեւ իր անունը. «Հանձնաժողովն իր վրա մի քիչ ավելի շատ պարտականություններ է վերցրել», արձանագրեց Գագիկ Մարտիրոսյանը. «Հանձնաժողովը կարող է ուսումնասիրել, եզրակացություններ տալ, սակայն, կարծում եմ, վերջնական տեսքով չափազանցրել է իր հնարավորություններն ու իրավունքները։ Հանձնաժողովում ընդգրկված մասնագետներն իրենց մասնագիտական հնարավորությունների սահմաններում նման եզրակացություններ տալուց պետք է զգույշ լինեն։ Կարծում եմ, որ այդ եզրակացությունները պետք է ուսումնասիրել, քննել եւապա գալ վերջնական եզրակացության։ Ինձ համար կոնկրետ ներկայացված այդ մեղադրանքների կապակցությամբ մտահոգիչ բացարձակորեն ոչինչ չկա։ Դրանք չեն համապատասխանում իրականությանը», ի մի բերեց նախարարը։

Մեր երկրորդ հարցին, թե ինչով է ինքը բացատրում տարբեր նախարարություններից ստացված հակասական տեղեկանքները, որոնց պատճառով անհնար է ճշգրիտ պարզել, թե 93-94 թթ. Հայաստան որքան էներգակիր է ներկրվել փաստացի, նա արձագանքեց. «Չեմ կարող ասել։ Էներգետիկան ստացել է այնքան, որքան ստացել է։ Չգիտեմ՝ ինչո՞ւ են տարբերվում տեղեկանքները, ինչո՞ւ թվերն իրար չեն բռնում, դա իմ պատասխանելու հարցը չէ։ Ինձ բոլորովին չի մտահոգում այդ երեւույթը։ Միգուցե այդ սխալ թվերը գրող հանձնաժողովը պետք է մտահոգվի՝ ինչո՞ւ նրա թվերը չեն բռնում»։

Տես ► էջ 2

ՎԱՂՎԱ ՀԱՄԱՐՈՒՄ

«Հույսն այսօր ճամփեզրին է»

Շառլ Ազնավուրի հարցազրույցը «Ազգին»

«Ազգի» վաղվա համարում կարդացեք Փարիզի մեր թղթակից Արմինե Ազիզյանի հարցազրույցը նշանավոր արվեստագետի հետ։ Շառլ Ազնավուրը պատասխանում է ազգային, քաղաքական, մշակութային ոլորտներին, նաեւ միջազգային կարեւոր իրադարձություններին առնչվող տարաբնույթ հարցերի։ «Հույսն այսօր ճամփեզրին է, հարցազրույցի վերջում հայ ժողովրդին է դիմում երգիչը, բայց չպետք է միանգամից գտնել վատթարագույնից դեպի լավագույնը, քանզի երկիրն այդպես չի կառուցվում։ Պետք է կարողանալ զոհողություններ անել հանուն ապագայի։ Պետք է ուշադրություն դարձնել ապօրինաբար իշխանությունից օգտվող անձանց, ամեն կերպ դատապարտել նրանց, եթե նույնիսկ ուժ են։ Պետք չէ վախենալ»։

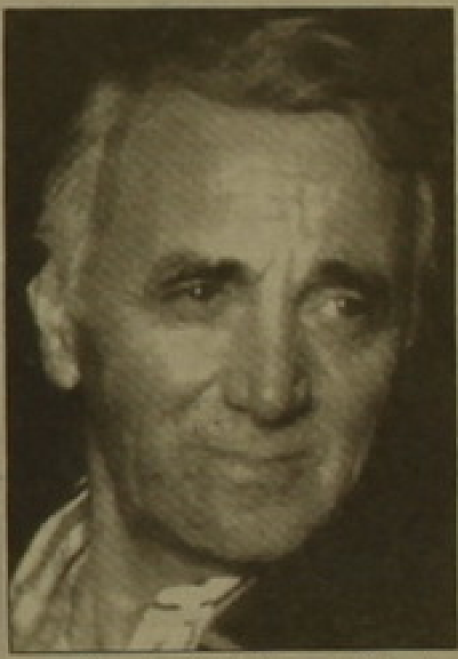

Կանայք ընդդեմ Արմենտելի

Կանանց հանրապետական խորհուրդը զարմացած էր Արմենտելի անհնազանդությունից, որն անտեսելով Սահմանադրական դատարանի որոշումը եւ չսպասելով Ազգային ժողովում վիճահարույց հարցի լուծմանը, մեկ օր առաջ ուժի մեջ բերեց միջազգային հեռախոսակապի նոր սակագինը։ ԿՀԽ-ի նախագահ Նորա Հակոբյանը երեկ հրավիրած մամուլի ասուլիսում տեղեկացրեց, որ կանանց համանախագահների խորհրդի մեջ մտնող 16 կազմակերպությունների հայտարարությանն առանձին-առանձին պատասխանելով, կապի նախարարը խոստացել էր առաջիկա 6-7 ամիսներին չանդրադառնալ սակագների բարձրացմանը։ Սակայն չսպասելով ԱԺ-ում վիճահարույց հարցի լուծմանը եւ անտեսելով ՍԴ-ի որոշումը, Արմենտելն շտապեց իրագործել իր ծրագիրը։

Նորա Հակոբյանն Արմենտելի գործունեությունը որակեց ապտակ մեր պետականությանն ու անվճարունակ ժողովրդին։ Նրա կարծիքով, այդ քայլը տնտեսականից զատ նաեւ հոգեբանական ճնշում է 1 մլն միգրացված բնակչություն, մասնատված ընտանիքներ եւ սփյուռք ունեցող ժողովրդի համար։

ԿՀԽ-ի նախագահը կրկին վստահեցրեց, որ հետեւողական են լինելու այս հարցում եւ թեպետ չէին ուզենա, որ երկիրն ապակայունացնող ուժը կանայք լինեն, սակայն Արմենտելի չնահանջելու դեպքում կարող են տանջյակ հազարավոր կանանց երթեր, միտինգներ, նաեւ պիկետներ կազմակերպել։ Առայժմ բավարարվում են ազգաբնակչությանը կոչ անելով չօգտվել միջազգային հեռախոսակապից, իսկ եթե հնարավոր չէ, օգտվել ծայրահեղ անհրաժեշտության դեպքում, սակայն չվճարել։

Մ. Պ.

Ձերբակալվեց Ռուսաստանի արդարադատության նախկին նախարար Կովալյովը

ՄՈՍԿՎԱ, 3 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Այսօր ձերբակալվել է արդարադատության նախկին նախարար Վալենտին Կովալյովը եւ տեղափոխվել Բուտիրկայի քննչական մեկուսարան։

Ինչպես ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հաղորդեցին Ռուսաստանի ներքին գործերի նախարարությունում, քննչական կոմիտեն նախկին նախարարի նկատմամբ քրեական գործ է հարուցել խարդախ միջոցներով առանձնապես խոշոր չափերի հափշտակումներ կատարելու համար։

Վալենտին Կովալյովը նախարարի պաշտոնից ազատվել էր 1997 թվականի հունիսին, երբ հրապարակվել էին բաղնիքում տեսանկարահանումների դրվագներ, որոնք նրան պատկերել էին «Սոլնցեւսկայա» բաղնիքում՝ պոռնիկների շրջապատում։

«Մերսեդես-Բենց»-ը Հայաստանում

1998 թ. դեկտեմբերի 12-ին պայմանագիր է կնքվել համաշխարհային ավտոմոբիլային արդյունաբերության հսկա՝ «Դայմլեր-Կրայսլեր A. G.»-ի եւ «Ինտերմոտոր Արմենիա JVSC»-ի միջեւ։ Այդ պայմանագրով «Ինտերմոտոր Արմենիա»-ն նշանակվել է «Դայմլեր-Կրայսլեր A. G.»-ի ընդհանուր դիստրիբուտոր Հայաստանի Հանրապետությունում։ Հավաստի աղբյուրներից իմացանք, որ հաջորդ շաբաթ բացվելու է գրասենյակ, եւ աշխատանքը շուտով սկսվելու է տարբեր մակարդակներով, որոնք ամբողջանալու են մի քանի ամիսների ընթացքում։ «Ինտերմոտոր Արմենիա»-ն հայկական-լիբանանյան համատեղ բաժնետիրական ընկերություն է։

ՀՀՇ փոխնախագահը համոզված է, որ Վանո Սիրադեղյանը կվերադառնա

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Հայոց համազգային շարժման վարչության փոխնախագահ Անդրանիկ Հովակիմյանը հայտնեց, որ կազմակերպության ղեկավար, ԱԺ պատգամավոր Վանո Սիրադեղյանի գտնվելու վայրի եւ առողջական վիճակի մասին նոր տեղեկություններ չունի, քանի որ հունվարի 29-ին վերջինիս մեկնելուց հետո նրանից հեռախոսազանգ չի ստացվել։ «Նոյյան տապանի» թղթակցի այն հարցին, թե արդյոք Վ. Սիրադեղյանը կվերադառնա՞ առողջական վիճակի բարելավվելուն պես, պրն. Հովակիմյանը պատասխանեց, որ համոզված է դրանում։

Քլինթոնի վարչակազմը առաջարկում է կրճատել օգնությունը Հայաստանին

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 3 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Բիլ Քլինթոնի վարչակազմը փետրվարի 2-ին առաջարկ է մտցրել, համաձայն որի 2000 թ. ֆիսկալ տարում պլանավորվում է կրճատել օգնությունը Հայաստանին 11 տոկոսով եւ մեծացնել օգնությունն Ադրբեջանին 41 տոկոսով։ Այսպիսով, ենթադրվում է, որ 2000 թվականին Հայաստանը որպես օգնություն ԱՄՆ-ից կստանա 71,5 միլիոն դոլար այս տարվա 79,9 միլիոնի դիմաց։ Ընդհակառակը Ադրբեջանը որպես օգնություն կստանա 33,5 միլիոն դոլար 1999 թվականի 23,8 միլիոնի դիմաց։ Ազատության աջակցության ակտի 907-րդ կետի համաձայն, տվյալ օգնությունը Ադրբեջանին է տրամադրվելու հիմնականում ոչ կառավարական կազմակերպությունների միջոցով։ Վրաստանին տրամադրվող օգնության մակարդակը կմնա նույնը՝ 84 միլիոն դոլար։

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալության հովանավորությամբ Հայաստանի Հանրապետությունում իրականացվող կապիտալի շուկայի զարգացման ծրագրի շրջանակներում Price Water House Coopers ընկերությունը ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության արժեթղթերի եւ բորսաների տեսչության հետ համատեղ, ինչպես նաեւ արժեթղթերի շուկայի մասնակիցների միության (ԱՇՄՄ) եւ ֆինանսական շուկայի մասնագետների միության (ՖՇՄՄ) օժանդակությամբ կազմակերպում է դասընթացներ արժեթղթերի շուկայի մասնակիցների համար հետեւյալ թեմաներով.

Ընկերության արժեթղթերի անդեռայինից.
Ներդրումներ, ներդնողներ եւ նրանց իրավունքների պաշտպանության մեխանիզմները.
Բրոքեր/դիլերային գործունեություն.
Թողարկողներ, կորպորատիվ կառավարում եւ կապիտալի մեծացման մեթոդներ.
Արժեթղթերի շուկայի օրենսդրական կարգավորման հարցերը.
Արժեթղթերի շուկան սպասարկող ենթակառուցվածքները.
Ֆինանսական մեխանիզմները եւ ազդեցությունը նրանց վրա.
Բիզնես աուդիտի եւ ինքնակարգավորվող կազմակերպությունների զարգացումը.
Ինվեստիցիոն հիմնադրամներ։

Կկազմակերպվեն նաեւ դասընթացներ ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությունում արժեթղթերի շուկայի մասնագետի որակավորման քննություններ հանձնելու ցանկություն ունեցող անձանց համար, որոնց մասնակցել ցանկացողները իրենց մասին պետք է ներկայացնեն հետեւյալ տեղեկությունները.

1. *Անուն, ազգանուն, հայրանուն*
2. *Լեզուների տիրապետումը*
3. *Հեռախոսի համարը*
4. *Ներկայիս աշխատանքի վայրը*

Դասընթացներն անցկացվելու են 10-15 անդամներից կազմված խմբերով, որոնց ընտրությունն ու ծավալումը, ըստ դիմորդների պատրաստվածության աստիճանի, կատարվելու է նախնական հայտերի հիման վրա։ Դասընթացներին մասնակցած եւ ավարտական թեստային ստուգումները հաջողությամբ անցած ունկնդիրները կստանան համապատասխան հավաստագրեր եւ կունենան բավարար գիտելիքներ արժեթղթերի շուկայի մասնագետների որակավորման քննություններ հանձնելու համար։

Վերոհիշյալ դասընթացներին մասնակցել ցանկացողները կարող են դիմել Հայաստանում կապիտալի շուկայի զարգացման ծրագիր հետեւյալ հասցեով՝ Արամի փող. 42/1, հեռ.՝ 58 92 86, 58 92 01։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԸՆԹԱՑԻԿ

ՃԵՊԱԶՐՈՒՅՑ

«Պետք չէ կանխորոշիչ ենթադրություններ անել»

Առաջարկեց ՀՀ նախագահի խոսնակ Վահե Գաբրիելյանը

«Վանո Սիրադեղյանը՝ որպես ազատ անձ, ունի ճամփորդելու իրավունք ու ուզում է եւ ավելին՝ պատգամավորական անձեռնմխելիություն», ասաց նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի խոսնակ Վահե Գաբրիելյանը երեկ՝ Դավոսի ամենամյա համաշխարհային տնտեսական ֆորումի ավարտից եւ Հայաստան վերադառնալուց հետո իր առաջին ճեպազրույցում: Ճեպազրույցի առանցքը նախագահի ղեկավարած պատվիրակության հանդիպումներն էին Շվեյցարիայում՝ հունվարի 28-ից մինչեւ փետրվարի 1-ը, սակայն ներքաղաքական իրադարձությունների սրընթաց զարգացումը պատճառ դարձավ, որպեսզի ճեպազրույցն ուղղվի այլ հուն: «Լռությունը ոսկի է» կարգախոսը այս ճեպազրույցի հիմքերից մեկը դարձավ, հատկապես ներքաղաքական խնդիրների տիրույթում: Երբ Վահե Գաբրիելյանին վկայակոչեցին պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանի գնահատականը հայաստանյան ներքաղաքական իրադրությանը՝ ակնկալելով ներկայացնել նախագահի գնահատականը, նա պատասխանեց. «Այդպիսի քննարկում չի եղել, չեմ կարող ասել»: Վահե Գաբրիելյանը փորձեց դա պատճառաբանել նաեւ Դավոսում նախագահի հույժ զբաղվածությամբ, սակայն իրականությունը մնում է այն, որ արդեն մինչեւ Դավոս մեկնելը Ռոբերտ Քոչարյանն օդակայանում լրագրողներին հայտնել էր, թե ինքն ունի ստեղծված իրավիճակից դուրս գալու պատրաստի լուծումներ: Վահե Գաբրիելյանը գերադասեց այդ լուծումներն առայժմ չհրապարակել:

«Առավոտ» օրաթերթի այն հարցին, թե մտադի՞ր է արդյոք նախագահը գլխավոր դատախազի միջնորդության մերժումից հետո լուծարել ԱԺ-ն, Վահե Գաբրիելյանն ասաց. «Պետք չէ ինչ-որ կանխորոշիչ ենթադրություններ անել, տեսնենք դեռ իրադարձություններն ինչպես կզարգանան: Թող դատախազը դիմի ԱԺ, եւ ժամանակից շուտ, կարծում եմ, այս հարցերի վերաբերյալ չարժե խոսել»:

«Մենք անտեղյակ ենք»

Վահե Գաբրիելյանը հրաժարվեց անդրադառնալ Վանո Սիրադեղյանի մեկնման վայրի եւ այնտեղ նրա գտնվելու հնարավոր ժամանակամիջոցին վերաբերող որեւիցե ենթադրության՝ փաստելով, թե իշխանությունն անտեղյակ է: Իսկ «Իրավունքի» սադրիչ հարցադրմանը՝ արդյոք Վանո Սիրադեղյանի մեկնումը մարտահրավե՞ր չէ Ռոբերտ Քոչարյանին եւ արդյունք չէ՞ իշխանական վերնախավում ինչ-ինչ պայմանավորվածությունների, նա ընդգծեց. «Թե ով ի՞նչ է ոչ ֆորմալ պայմանավորվել, չգիտեմ, պաշտոնական այդպիսի բան բացառում եմ... Պետության մեջ որեւէ պայմանավորվածություն չի եղել»:

«Ազգի» առաջին հարցին, թե միավորյալ «Հանրապետական» կուսակցության 5-րդ համագումարում պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանի ելույթի ծրագրային դրույթներին ինչպես է վերաբերվում Ռոբերտ Քոչարյանը, Վահե Գաբրիելյանն արձագանքեց հակիրճ. «Նորմալ, որեւէ բան չկա»: Մեր երկրորդ հարցին, թե Արմենտելին տրված մենաշնորհի հակասահմանադրականությունը ճանաչող Սահմանադրական դատարանի վճռից հետո նախագահն ի՞նչ լուծումներ է տեսնում հատկապես փետրվարի 8-ին տեղի ունենալիք ԱԺ արտահերթ նիստի նախօրեին (հիշեցնենք, որ այս նիստում նախատեսվում է քննարկել Արմենտելի գործունեությանը եւ գործարքի օրինականությանը վերաբերող հարցեր՝ ժամանակավոր հանձնաժողովի ստեղծմամբ, ինչպես նաեւ Կոնյակի գործարանի, «Արմենիա» հյուրանոցի եւ «Հայկական ավիաուղիների» մասնավորեցման ընթացքը ուսումնասիրող առանձին հանձնաժողովի կազմավորում), Վահե Գաբրիելյանը հայտնեց, որ ՍԴ վճիռը քննարկման ենթակա չէ: Կառավարությունը եւ ԱԺ-ն համատեղ քայլեր են մտածում այս ուղղությամբ, եւ փետրվարի 8-ի նիստից նախագահն ակնկալում է այնպիսի որոշումներ, որոնք չեն խոչընդոտի Հայաստանում ներդրումային քաղաքականությունը, որն այսօր երկրի տնտեսական զարգացման համար վճռորոշ նշանակություն ունի: Նախագահի սպասվելիք ասուլիսի վերաբերյալ խոսնակի պատասխանը խուսափողական էր՝ ժամկետը դեռեւս ճշտված չէ, ինչը նշանակում է, որ նախագահի դիրքորոշումների վերաբերյալ շարունակելու է ծաղկել քաղաքական առասպելաբանության ժանրը:

Հայաստանում իշխանափոխություն եղել է

«Ոչնչով օգնել չի կարելի նրանց, ովքեր չեն ուզում տեսնել», հավաստիացրեց Վահե Գաբրիելյանն ի պատասխան այն հարցի, թե որոշ քաղաքական շրջանակների պնդմամբ Հայաստանում իշխանափոխություն չի եղել: Իբրեւ իշխանափոխության ապացույցներ նա վկայակոչեց. ա) ԼՂ հակամարտության հարցում Հայաստանի դիրքորոշման փոփոխությունը եւ դրա հետ կապված ԵԱՀԿ-ի, միջազգային հանրության նոր վերաբերմունքը՝ ի դեմս հակամարտության կարգավորման նոր առաջարկների, բ) Ցեղասպանության խնդրում պետական նոր քաղաքականության որդեգրումը, գ) Հայաստանում կասեցված որեւէ կուսակցության եւ փակված լրատվամիջոցների բացակայությունը եւ դ) տարածաշրջանային, ինչպես նաեւ միջազգային ինտեգրացիային Հայաստանի ներգրավվելու քայլերը, որոնց ամենաբարձր դրսեւորումը Դավոս կատարած այցն էր: Ամենամյա համաշխարհային տնտեսական այս ֆորումին Հայաստանը մասնակցել էր յոթ տարի առաջ եւ բավական անպատրաստ: Այս անգամ Ռոբերտ Քոչարյանը Շվեյցարիա կատարած իր այցին լուրջ նշանակություն է տվել՝ ստեղծելով շարունակության հնարավորություն: 25 հանդիպում տարբեր երկրների նախագահների, վարչապետների հետ, ի թիվս որոնց՝ Լեհաստանի նախագահը, ՌԴ, Նորվեգիայի վարչապետները, Եգիպտոսի եւ Շվեյցարիայի Համադաշնության նախագահները, Իրանի արտգործնախարարը: Ռոբերտ Քոչարյանը հանդիպել է նաեւ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների, գործարար շրջանակների հետ: Իբրեւ այս հարաբերությունների գործնական արդյունք՝ Վահե Գաբրիելյանը հայտնեց, որ ակնկալվում է «Նեսլե» ընկերության ղեկավարի այցը Հայաստան, «Սիմենս» ընկերության հետ տնտեսական ծրագրերի խորացում, իսկ «Անդրե» խումբը մինչեւ ամառ, այսինքն՝ բերքահավաքի շրջանից առաջ, Հայաստանում կբացի գյուղմթերքների վերամշակման արտադրություն: ABB խումբը Հայաստանին կմատակարարի գազատուրբինային համակարգեր՝ հատկապես Երեւանի ՋԷԿ-ին, որի շնորհիվ 2-3 անգամ կիջնի արտադրվող էներգիայի ինքնարժեքը:

Վահե Գաբրիելյանն առանձին անդրադարձավ Human Rights Watch ամերիկյան հայտնի կազմակերպության վերջին զեկույցին Հայաստանի մասին, ուր մեր ոստիկանությանը, բանակին, անցած ընտրություններին, ինչպես նաեւ մարդու իրավունքներին վերաբերող բավական բացասական գնահատականներ կան: «Մեզ հետաքրքիր է իմանալ՝ ովքե՞ր են աղբյուրները», ասաց նախագահի խոսնակը, պնդելով, թե զեկույցում վկայակոչված չեն կոնկրետ աղբյուրներ, այլ «մեկն ասաց, թե տեսել է»: Բանակում արձանագրված 200 զոհի, ինքնասպանության եւ խոշտանգումների, ինչպես նաեւ ոստիկանական համակարգում մասնանշված իրողությունների վերաբերյալ Վահե Գաբրիելյանը նշեց, թե թվերը ուռճացված են, նույնը վերաբերում է ԶԼՄ-ների ճնշման փաստերին. «Ձեզանից ո՞ւմ են ճնշել, անմիջապես պարզենք», առաջարկեց նա՝ հավաստիացնելով. «Ժամանակին համահունչ մեղադրանք չէ»: Սակայն խոսնակը հաշտարար առաջարկեց՝ փորձենք ճշտել, վերացնել, հարթել, պարզաբանել անհարթությունները: Կարծում ենք նման մոտեցումը կգերիշխի նաեւ ներքաղաքական ոլորտում:

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կայացավ Հայաստան-Սփյուռք համաժողովի նախապատրաստական առաջին նիստը

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի 1998 թ. դեկտեմբերի 24-ի հրամանագրով նախատեսվում է 1999 թ. սեպտեմբերին Երեւանում հրավիրել Հայաստան - Սփյուռք փոխհարաբերությունների հիմնահարցերին նվիրված համահայկական խորհրդաժողով:

Այսօր տեղի ունեցավ խորհրդաժողովը նախապատրաստող կառավարական հանձնաժողովի անդրանիկ նիստը, որը վարում էր նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը: Նիստին հրավիրված էր նաեւ Սահմանադրական դատարանի նախագահ Գագիկ Հարությունյանը: Հանձնաժողովի առաջին նիստը նպատակ ուներ հստակեցնել կազմակերպչական եւ նախապատրաստական աշխատանքները, ճշտել քայլերի հաջորդականությունը:

Ռոբերտ Քոչարյանի խոսքերով, նման ներկայացուցչական հանձնաժողովն ինքնին հարցի նկատմամբ մեր վերաբերմունքի վկայությունն է: «Այսօր ժամանակը եւ պատմական իրողությունները պահանջում են Հայրենիք - Սփյուռք փոխհարաբերությունների նոր մոտեցումներ», ընդգծեց նա: Խորհրդաժողովը կոչված է այդ հարաբերությունները համապատասխանեցնել համազգային խնդիրների լուծման ներկա պահանջներին, արդյունավետ իրականացնել ազգային միասնության գաղափարն, ինչպես նաեւ ստեղծել հիմնարար հայեցակարգ եւ անհրաժեշտ կազմակերպական կառույցներ:

Ըստ հանձնաժողովի անդամների, արդեն իսկ կատարված է մեծ ծավալի աշխատանք, ստեղծված է լուրջ բազա, որն ուսումնասիրության կարիք ունի: Հանձնաժողովի խնդիրն է մշակել եւ խորհրդաժողովին ներկայացնել բոլոր ուշագրավ առաջարկությունները: Նշվեց այդ աշխատանքներին Հայաստանի եւ Սփյուռքի բոլոր կարող ուժերի ներգրավման անհրաժեշտությունը:

Մինչ խորհրդաժողով հրավիրելը նախատեսվում են հարցերի վերաբերյալ քննարկումներ Եվրոպայում եւ Ամերիկայում: Հանձնաժողովի անդամները միակարծիք էին, որ խորհրդաժողովին պետք է ներկայացվեն պատրաստի փաստաթղթեր:

ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՄԱՄԼՈ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

Սպիտակից 15 կմ հարավ տեղի է ունեցել երկրաշարժ

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Փետրվարի 2-ին, ժամը 21:20 Հայաստանի տարածքում տեղի է ունեցել երկրաշարժ: Էպիկենտրոնը գտնվում էր Սպիտակ քաղաքից 15 կմ դեպի հարավ: Ըստ սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայության հաղորդագրության, երկրաշարժի ուժգնությունը էպիկենտրոնում կազմել է 3 բալ: Ցնցումները զգացվել են Վանաձորում եւ Սպիտակում: Հաջորդ ցնցումը տեղի է ունեցել ժամը 24:26 նույն էպիկենտրոնում. այդ ցնցման ուժգնությունը նույնպես եղել է 3 բալ:

ՎԱՐԿԵՐ

Արմեն Դարբինյան. «Մենք պատրաստ ենք ցանկացած պահի»

Սկիզբը էջ 1

Ներկա եւ նախկին պատգամավորից նախկին եւ ներկա նախարարներին

ԱԺ հիշյալ ժամանակավոր հանձնաժողովի նախագահ Պետրոս Մակեյանը խորհրդարան-կառավարություն հանդիպմանը անդրադարձավ վերը նշված՝ մեր հարցադրմանը՝ փաստելով, որ կառավարությունը ԱԺ խոսնակին դիմել է՝ առաջարկելով հետաձգել իրենց եզրակացության հրապարակումը, ինչից պատգամավորները ենթադրում են, թե գործադիր իշխանության որոշ ներկայացուցիչներ փորձում են խոչընդոտել վարկերի օգտագործման մասին հաշվետվության հրապարակային քննարկմանը, քանզի «մեր հանձնաժողովի բացահայտած խախտումներն առնչվում են ոչ միայն նախկին, այլ նաեւ այս կառավարության շատ անդամների», ընդգծեցին Պետրոս Մակեյանը եւ հանձնաժողովի անդամ Արշակ Սադոյանը: Գագիկ Մարտիրոսյանը հանձն առավ, որ ինքն է անձամբ խնդրել ԱԺ խոսնակ Խոսրով Հարությունյանին, որ հաշվետվության քննարկումն ԱԺ-ում հետաձգվի: Գագիկ Մարտիրոսյանը պնդեց, որ ֆորմալ տեսանկյունից ԱԺ հանձնաժողովն իրենց չի ուղարկել փաստաթուղթը, եւ ժամանակ էր անհրաժեշտ հստակ որոշելու համար՝ ո՞վ որքան ելույթ պետք է ունենա: Այսօր ելույթ ունեցողների փաղանգը հսկայական է՝ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի փոխնախարար Արա Ասլիկյան՝ 30 րոպե, Գագիկ Մարտիրոսյան, տրանսպորտի նախարար Երվանդ Զախարյան եւ գյուղնախարար Վլադիմիր Մովսիսյան՝ 10-ական րոպե. «Մենք մեր չափ հավասար շահագրգռված ենք, մեր չափ պատասխանատու ենք... որ ամեն ինչ պարզվի եւ հրապարակվի», հավաստիացրեց Գագիկ Մարտիրոսյանը՝ փաստարկելով. «Մենք պատրաստ եղել ենք եւ երեկ, եւ այսօր, պատրաստ ենք նաեւ վաղը»:

ՀՀ վարչապետ Արմեն Դարբինյանն իր կողմից ավելացրեց, որ կառավարությունը պատրաստ է ցանկացած պահի ցանկացած քննարկումների, իսկ Արշակ Սադոյանի համառ հարցադրմանը, թե հանրապետության նախագահը կլուծարի՞ Ազգային ժողովը՝ կասեցնելու վարկերին, սեփականաշնորհմանը վերաբերող եզրակացություններն ու արտահերթ նիստերը, վարչապետը դիվանագիտորեն պատասխանեց՝ հայաստանյան Սահմանադրության տառին եւ ոգուն համապատասխան՝ այս հարցը տնօրինում է նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը՝ բնականաբար վարչապետի եւ ԱԺ նախագահի հետ խորհրդակցելուց հետո: Ըստ ամենայնի, նախագահը նման խորհրդակցություն դեռեւս չի նախաձեռնել:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ /հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն /562941
Apple Macintosh
համակարգչային սարքավորումը
«Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պատկանում է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

Նախագահական երկրին խորհրդարանն ի՞նչ անի

Հարցնում է Յուրի Մկրտչյանը

1998 թ.-ի արտահերթ նախագահական ընտրություններում թեկնածուներից ոմանց ծայրահեղային ընտրարշավի ստեղծած ճնշող մթնոլորտը, ինչպես շատերը հիշում են, տեղ-տեղ լիցքաթափվում էր նախագահի ամենաանշառ թեկնածուի՝ «Մյուդ» իրավաբանական կոնցեռնի նախագահ Յուրի Մկրտչյանի ելույթներով: Քաղաքական պղտոր խաղերից եւ «ժողովրդի հոգսերով ծանրաբեռ» փանջունիներից հոգնած, զրույցի հրավիրեցինք պրն Մկրտչյանին, հետաքրքրվելով, թե ինչպես է գնահատում ընթացիկ իրադարձությունները: Պրն Մկրտչյանն, ինչպես միշտ, անմիջական էր եւ սկսեց Վանո Սիրադեղյանին քրեական պատասխանատվության ենթարկելու գլխավոր դատախազի միջնորդությունից:

- Էս իշխանավորները մեկը մյուսի դրածոն են, ծանոթը կամ բարեկամը: 8-9 տարում մեկը չեղավ, որ ժողովրդի մասին մտածի: «Ղարաբաղ» կոմիտեն ինքը, 1-2 հոգու չհաշված, հանցագործ խումբ էր. ժողովրդի ուսերի վրա եկան, ցույց տվին իրենց հանցագործ դեմքը, հիմա էլ մնում են: Վանոյի հարցում (չնայած մի լավ բան արել է՝ նրա ժամանակ կրակոցները վերացան) դատախազը մի սխալ թույլ տվեց. պետք է քրեական պատասխանատվության ենթարկելու համար միջնորդեր, իսկ խափանման միջոցը դատարանը կորոշեր:

- Երկու նախագահական ընտրությունների ձեր փորձառությամբ պատրաստվո՞ւմ եք մասնակցել խորհրդարանական ընտրություններին:

- Միանգամից ասեմ, որ ոչ մի անգամ չեմ մասնակցել ու մտադիր չեմ մասնակցելու պառլամենտական ընտրություններին: Դրանք խաղեր են, ժողովրդին ոչինչ չեն տալիս: Պրեզիդենտական երկրում պառլամենտը բանի պետք չէ: Եվ էսօրվա դրությամբ պառլամենտ մտնելը միայն մի օգուտ է տալիս. որ մարդուն չձերբակալեն եւ նա կարողանա իր գործունեության համար այս կամ այն լոբբինգը անել: Պրեզիդենտականին էլ որ մասնակցեցի, ինձ հո պրեզիդենտությունը չէր պետք, ուզում էի ժողովրդին հասկացնել, թե ինչ անի:

- Հունվարի 12-ից Հայաստանն անցավ նոր (անկախ) դատական համակարգի: Ի՞նչ կարծիքի եք դատաիրավական բարեփոխումների այս փուլի մասին:

- Չգիտեմ, թե հայերը ռեֆորմին ինչի՞ են բարեփոխում ասում: Ճիշտը երեւի վերափոխումն է... Բարեփոխումներ չեն լինի, որովհետեւ տարիներ են պետք, որ նոր օրենքները ուսումնասիրվեն ու կիրառվեն: Նույնիսկ նոր օրենսգրքի հեղինակներից մեկը՝ Վլադիմիր Նազարյանը վերջերս ասաց. եթե ինձ դատավոր նշանակեն, չեմ ափսոսի, որովհետեւ ինքս մինչեւ վերջ չեմ հասկանում իմ գրածը (հազիվ-հազ մի ճիշտ բան ասաց):

Բարեփոխումներ, իհարկե, պետք են, քանի որ պլանային տնտեսությունից անցնում ենք նոր կացութաձեւի՝ շուկայական հարաբերությունների: Բայց պատրաստ չէր հեղափոխություն անել. կարելի էր էվոլյուցիոն ճանապարհով գնալ, մանավանդ իրավագիտությունը դանդաղ ընթացք է սիրում: Այսօրվա դրությամբ, չնայած մեծ-մեծ խոսում են, ոչ ոք պատրաստ չէ այդ բարեփոխումներին. օրենքների մեկնաբանությունները չկան, իրավաբանություն չունենք: Դատավորների պատրաստի կորպուս, իրավագիտության հմուտ վարպետներ չունենք:

- Դատավորների ցմահ նշանակումն, ի՞նչ եք կարծում, կօգնի՞ արդարադատության կայացմանը: Եթե նրանց աշխատավարձերը բարձրանան, կաշառակերությունը կնվազի՞:

- Ընդհակառակը, կավելանա: Էսօր դատավորին ինչ աշխատավարձ էլ տաս, պրեզիդենտից բարձր էլ տաս, մեկ է, եթե 1000 դոլար կաշառք տան, վերցնելու է: Հիմա ավելի վատ է լինելու. համ 1000-ն են վերցնելու, համ էլ նրանց չի կարելի աշխատանքից ազատել:

Իսկական դատավոր լինելը շատ ծանր բան է, որովհետեւ դատավորը մարդու բախտի հետ է խաղում: Որ ստանեն, միլիոն էլ տան, ես դատավոր չեմ աշխատի: Ես պեսիմիստ չեմ, բայց գտնում եմ, որ շուտ էր էդ հարցը դնելը. պետք չէր Հռոմի պապից ավելի կաթոլիկ լինել: Դատարանը քաղաքացու համար ամենաարդար տեղը պետք է լինի, եկեղեցու պես մի բան: Բայց հիմա մարդիկ դատարանից փախչում են (փող էլ չունեն): Միայն հայտարարելով անկախ դատարան չի լինում:

- Դատական բարեփոխումներից պրն Մկրտչյանը սահուն անցում կատարեց դեպի տնտեսական բարեփոխումներ:

- Էս նույն բաները, որ ասում եմ, տնտեսության մեջ են: Էսօրվա դրությամբ մեր ժողովուրդն ինչո՞ւ է տառապում: Ոչ ոք չի հասկանում: Երիտասարդ կադրեր եկան ու ոչ մի բան չեն կարողանում անել. տեսականորեն սովորած են, պրակտիկորեն՝ ոչ: Մի բանում նրանք սխալվեցին: Դա հարկերն են: Պետության մեջ պետք է մի էլեմենտար հարկ լինի՝ եկամուտների 10 տոկոսը, որպեսզի քաղաքացին վազելով գնա տա, ոչ թե փախչի: Մեռանք ասելով, որ հարկային քաղաքականությունը շատ վտանգավոր գործիք է պետության եւ ժողովրդի համար, եթե ճիշտ չի արվում: Չլսեցին, ժողովուրդը փախավ կամ մնաց աղքատության մեջ, իրենք էլ ոչ մի օգուտ չստացան:

Էդ հարկային տեսչությունը պետք է հեչ անել, որովհետեւ ամբողջ կաշառակերությունն այդտեղից է գալիս, եւ թողնել այն սիստեմը, որ սովետական ժամանակ կար (նա էլ շատ մեծ թերություններ ուներ, բայց ռացիոնալը պիտի պահպանվեր): Հարկերը 10 տոկոսից եթե բարձրացան, բյուջեն կմնա տկլոր: 10 տոկոսի դեպքում բյուջեն 6 անգամ ավելի կլինի, քան հիմա ունենք: Գրեցինք, ասացինք, կուսակցություններ հրավիրեցինք, հաշվարկեցինք, էլի չեն հասկանում: Ես ի՞նչ եմ առաջարկում բոլոր գողերին, հարուստներին ու աղքատներին: Ասում եմ. գո՞ղ ես, գողացե՞լ ես, լավ ես արել, ես չեմ հարցնում, թե որտեղի՞ց ես գողացել (բոլոր գողերին չեմ կարող բռնել. դա հորիզոնի նման բան է՝ ինչքան գնաս, այնքան փախչում է): Հիմա, ասում եմ, ինչ ունես-չունես, դիր սեղանին, 10 տոկոսը տուր պետությանը, դու եղիր ազատ քաղաքացի, համաձա՞յն ես: Նա ասում է. ես համաձայն եմ նույնիսկ ավելին տալ: Բայց ես պայման եմ դնում. այլեւ օրենքով չթույլատրված գործունեությամբ չպետք է զբաղվես, մնացած բաներում ազատ ես: Դրանից հետո մենակ ախ-մախ մարդը կթաքցնի եկամուտները: Ավելին, էդ 10 տոկոսը հնարավորություն կտա 10 անգամ բարձրացնել աշխատավարձերը: Վազգեն Մանուկյանը, մյուսները իմ էդ լոզունգը վերցրին 1996 թ.-ին, բայց չկարողացան հիմնավորել, թե 10 անգամը որտեղից է գալիս, ընկան կրակը, Լեւոնն էլ դրանից օգտվեց:

- Ռոբերտ Քոչարյանի պաշտոնավարության մասի՞ն ինչ կարծիքի եք:

- Ես կարող եմ միայն մի բան ասել. Ռոբերտը չկարողացավ իրեն արդարացնել: Ճիշտն ասած էն 12-ից (ինձ չհաշված, ես մի քիչ փորձ ունեմ) շատ թե քիչ ինքն էր պատրաստ, արդյունաբերություն էր տեսել, կռվել էր, բացի այդ ղարաբաղցի է, մի քիչ կող կունենա... Բայց նա էլ, փոխանակ իր խոստումները կատարեր, աշխատատեղեր ստեղծեր, սկսեց ընդդիմախոսներին իր կողմը քաշել: Էնքան ուշադրություն դարձրեց կուսակցություններին, որ սոցիալական հարցերը մոռացավ:

Մեր առարկությանը, թե սոցիալական հարցերն էլ հենց ամենադժվար լուծելին են եւ ժամանակ են պահանջում, պրն Մկրտչյանը չհամաձայնեց. «Խե՞լք է պետք»... «Մյուդի» նախագահի սեղանին Աստվածաշունչ տեսնելով, հետաքրքրվեցինք՝ պրն Մկրտչյանը հավատացյա՞լ է: Պարզվեց՝ աթեիստ է, իսկ Աստվածաշունչն այցելուների համար է պահում. «Հիմա մոդա է, բոլորը հավատացյալ են դարձել, ես էլ ասում եմ. դե երդվեք, որ սուտ չեք խոսում»...

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Վճարովի

ԲԱՑ ԴԻՄՈՒՄ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ՊՐՆ Ռ. ՔՈՉԱՐՅԱՆԻՆ

Մեծարգո նախագահ

1998 թ. հունիսի 12-ին ձեր դասին հանձնված վաճառականների միության առաջարկությունների անհայտ ճակատագիրը նկատի ունենալով այս անգամ որոշեցինք ձեզ դիմել մամուլի միջոցով, քանզի խնդիրը վերաբերում է այնպիսի մի գերարժեքի, ինչպիսին ՀՀ Սահմանադրությունն է: Խոսքն այս դեպքում վերաբերում է հանրապետության գլխավոր օրենքի 6-րդ հոդվածի 4-րդ մասին, որի ձեւակերպումն ավելի քան հստակ է. «Օրենքները կիրառվում են միայն պաշտոնական հրապարակումից հետո»: Մարդու իրավունքներին, ազատություններին եւ պարտականություններին վերաբերող չհրապարակված իրավական ակտերն իրավաբանական ուժ չունեն»:

1996 թ. սեպտեմբերի 10-ին ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից ընդունված «ՀՀ օրենքների, այլ նորմատիվ իրավական ակտերի հրապարակման եւ ուժի մեջ մտնելու կարգի մասին» օրենքի 5-րդ հոդվածը ճշգրտում է. «Օրենքները եւ... այլ նորմատիվ ակտերն ուժի մեջ են մտնում պաշտոնական հրապարակումից 10 օր հետո»: Իսկ ՀՀ կառավարության 1996 թ. դեկտեմբերի 23-ին ընդունած թիվ 382 որոշմամբ հաստատված կարգի համաձայն. «Գերատեսչական նորմատիվ ակտն ուժի մեջ է մտնում դրա պետական գրանցումից եւ պաշտոնական հրապարակումից 5 (հինգ) օր հետո, եթե տվյալ ակտով ավելի ուշ ժամկետ չի նախատեսված»:

Թվարկված օրենսդրական ակտերն հաստատում են, որ ՀՀ Սահմանադրության 6-րդ հոդվածի նշված մասի իրականացումը լիարժեք կարգավորված է: Սակայն վաճառականների միությունը վերջին ամիսներին ուշադիր հետեւելով հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների ներդրման հետ կապված որոշումներին, բախվեց մի երեւույթի, որի վրա էլ ցանկանում ենք ձեր ուշադրությունը հրավիրել:

Այսպես, ՀԴՄ-երի գրանցման կարգին եւ շահագործման կանոններին վերաբերող ՀՀ հարկային տեսչության պետի հրամաններն ընդգրկող «ՀՀ գերատեսչական նորմատիվ ակտերի տեղեկագրի» թիվ 15 համարը, ամենօրյա որոնումների արդյունքում հնարավոր եղավ ձեռք բերել միայն 1998 թ. դեկտեմբերի 28-ին, սակայն տեղեկագրի վրա դրոշմված էր 1998 թ. դեկտեմբերի 21: Հաջորդ՝ 16-րդ համարը հանրությանը մատչելի դարձավ միայն 1999 թ. հունվարի 29-ին, բայց... 1998 թ. դեկտեմբերի 31 թվագրությամբ:

Վիճակը բարվոք չէ նաեւ պաշտոնական տեղեկագրի առումով: Մասնավորապես տեղեկագրի թիվ 33 համարը, որի վրա ընդգծված է 1998 թ. դեկտեմբերի 31-ը, լայն հասարակայնության սեփականությունը դարձավ այս տարվա հունվարի 26-ին:

Փաստորեն տարեթվերի հետ նման անտարբերության շնորհիվ գործադիր իշխանությունները ՀՀ Սահմանադրության եւ համապատասխան օրենքի տառի պահպանման երեւութականություն են ստեղծում՝ ՀՀ քաղաքացիներին զրկելով օրենքներին եւ մյուս իրավական ակտերին ժամանակին ծանոթանալու իրենց սահմանադրական իրավունքից:

Հույս ենք հայտնում, որ ձեր անմիջական միջամտությամբ նշված բնագավառում վիճակն արմատապես կշտկվի, իսկ մեղավորները չեն խուսափի պատժից:

Մեծագույն հարգանքներով՝

Վաճառականների միության նախագահ՝ Մ. ԴԵՄԻՐՃՅԱՆ

«Լինսի» հիմնադրամը 15 միլիոն դոլար է նվիրել Ամերիկյան կարմիր խաչին

Ամերիկյան կարմիր խաչի վաղեմի աջակից՝ Քըրք Քըրքորյանի «Լինսի» հիմնադրամը հայտարարել է Ամերիկյան կարմիր խաչի Հայաստանում երկրաշարժի հետեւանքների վերացման ծրագրին 15 միլիոն դոլար նվիրատվության մասին: 1988-ի երկրաշարժից հետո, երբ ավելի քան 25 հազար մարդ զոհվեց, գրեթե նույնքան մարդ մարմնական տարբեր վնասվածքներ ստացավ, հազարավորներն էլ անօթեւան մնացին, Ամերիկյան կարմիր խաչն իր գործուն մասնակցությունը ցուցաբերեց աղետի գոտու վերականգնողական աշխատանքներին: 1997-ին, «Լինսի» հիմնադրամի 5 միլիոն դոլար նվիրատվությունից հետո Հայաստանում մեկնարկել է Ամերիկյան կարմիր խաչի երկրաշարժի հետեւանքների վերացման ծրագիրը:

Վերոնշյալ 15 միլիոնը փաստորեն «Լինսի» հիմնադրամի Կարմիր խաչին արված երկրորդ նվիրատվությունն է եւ կօգտագործվի երկրաշարժից տուժածների բնակարանային կարիքների համար, այսպիսով ավելի ընդլայնելով մարդասիրական այս կազմակերպության աշխատանքների շրջանակները:

«Լինսի» հիմնադրամն ավելի քան մեկ տասնամյակ Կարմիր խաչի հավատարիմ աջակիցն է: Այդ ընթացքում հիմնադրամը շռայլորեն տրամադրել է միլիոնավոր դոլարներ Միացյալ Նահանգներում եւ այլուր իրականացվող մարդասիրական աշխատանքների համար, Ամերիկյան կարմիր խաչի նախագահի պարտականությունների կատարման վերջին օրը հայտարարել է Էլիզաբեթ Դոուլը: «Նման նվիրատվությունն ունակ է շատ բարիքներ անելու՝ օգնելով երկրաշարժից տուժածներին, նրանց ապահովելով օթեւանով եւ կյանքի համար անհրաժեշտ մյուս պայմաններով: Իմ խորին եւ սրտանց շնորհակալությունն եմ հայտնում «Լինսի» հիմնադրամին՝ Ամերիկյան կարմիր խաչին շարունակական աջակցություն ցուցաբերելու համար»:

Ամերիկյան կարմիր խաչի երկրաշարժի հետեւանքների վերացման ծրագիրը սկսել է գործել 1998-ից: Անցած տարվա մեծ մասը ծախսվել է զանազան թույլտվություններ ձեռք բերելու, շենքերի եւ շինությունների սեյսմակայունությունը բարձրացնելու վրա, ինչպես նաեւ բարելավվել է [illegible] կարիքավոր ընտանիքների ընտրության թափանցիկ գործընթացը: Անցած տարվա ամռանը ընտրվել են շինարարական կազմակերպությունները, իսկ շենքերի հիմնափորման աշխատանքներն սկսվել են աշնանը: Նախատեսված է 8 շենք կառուցել Գյումրիում՝ 640 բնակչի համար եւ 7 շենք Վանաձորում՝ 550 բնակչի համար: Վանաձորում հնարավոր է նաեւ 2 լրացուցիչ շենքերի կառուցումը:

«Այս նվիրատվությունն իրոք մեծ օգնություն է եւ էական ազդեցություն կունենա Հայաստանի երկրաշարժից տուժած քաղաքացիների բարեկեցության վրա: Երախտապարտ ենք «Լինսի» հիմնադրամին եւ հույս ունենք, որ համագործակցությունը կշարունակվի, կարիքավոր ընտանիքներին կապահովենք ապրելու համար անհրաժեշտ միջոցներով», հայտարարել է Էլիզաբեթ Դոուլը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Ամբիոն

Նախադրություն

Դեռեւս 1995 թվականի սկզբին մի հոդվածի նախաբանում նշել էինք. «Մինչ այժմ ապահով եւ նույնիսկ բարեկեցիկ կյանքով ապրած հետխորհրդային մարդու մեջ ներկա կացության ներգործությամբ կարող է ձեւավորվել տրամադրություն, որ ազատական շուկան տարերք է առանց կարգավորման, իսկ ազատականությունն ու օրինականությունը հակադիր են: Սրան մեծապես օժանդակում են նաեւ հեղափոխական կառավարությունների անիրազեկ գործողություններով հարուցված դժվարությունները՝ տանելի եւ անտանելի: Չի բացառվում, որ հասարակական նման հոգեբանությունը կփորձի անցումով պայմանավորված խնդիրները լուծել նաեւ հետընթացի միջոցով»: Իրադարձությունների հետագա զարգացումը ոչ թե հերքեց, այլ հաստատեց մեր կանխատեսումները: Վերջինս, հնարավոր է, բավարարեց մեր գիտական հավակնությունը, սակայն այժմ ներկա իրավիճակի բարդությունը թելադրում է կենտրոնանալ հասարակության համար կենսական նշանակություն ունեցող եւ անցումով պայմանավորված հին եւ նոր խնդիրների վրա:

Բազմաթիվ եւ բազմաբնույթ պատճառներից այստեղ կուրվագծենք միայն անցման շրջանում պետական տնտեսական քաղաքականության բնույթի եւ իրագործման խնդիրները եւ վերջիններիս լուծման ուղղությունները՝ նպատակ ունենալով հստակություն մտցնել եւ հաստատված կացության առարկայական գնահատման, եւ զանազան տեսական մեկնաբանությունների խառնաշփոթում:

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Վայրի լիբերալի՞զմ, թե՞ արհեստավարժ դիլետանտիզմ՝ գումարած սողացող կոմունիզմ

Մենք առաջինը եւ միակը չենք

Հասարակական եւ տնտեսական համակարգերի մեջ հայտնի հեղաշրջումները միշտ էլ ընթացել են որոշակի՝ քիչ թե շատ երկար ժամանակահատվածների ընթացքում եւ, որպես կանոն, ուղեկցվել են սոցիալական զրկանքներով եւ տնտեսական կորուստներով (Անգլիա՝ 16–17-րդ դարեր, Ֆրանսիա՝ 18-րդ դար, Ռուսաստան՝ 20-րդ դարի սկիզբ): Այսօրվա դիրքերից պարզ է նաեւ, որ հայտնի հեղաշրջումները (հեղափոխությունները) իրականում չեն եղել այդ փոփոխությունների պատճառը, այլ ընդամենը քաղաքական սրություն են հաղորդել դրանց՝ զուգահեռաբար խորացնելով մարդկանց թշվառությունը:

Ժամանակակից քաղաքակրթության ամենախոր համակարգային փոփոխությունը, ըստ մեզ, քրիստոնեության հաստատումն էր: (Շատերը երեւի կվիճարկեն այս տեսակետը, բայց իրենց հոգու խորքում, եւ միայն քչերը դա կարտահայտեն բարձրաձայն): Քրիստոնեությունը եկավ եղածն իր դարն ապրածից ազատելու, եղած դրականի վրա նորը, ավելի կատարյալն ու առաջադիմականն ավելացնելու համար: Դիմելով իր աշակերտներին՝ Հիսուսն ասում էր. «Մի կարծեք, թե ես եկա օրենքը կամ մարգարեներն ավերելու: Ավերելու չեկա, այլ լրացնելու»: Այս առումով եւ քրիստոնեությունը հասարակության բարեփոխման ամենակշռադատված եւ գիտականորեն հիմնավորված համադրույթն էր:

Թվում է, թե թիկունքում ունենալով անցյալի հարուստ փորձ եւ տեսական գիտելիքների հսկայական պաշար պետք է որ առանց էական դժվարությունների իրականացնեինք ծրագրված անցումը պլանայինից շուկայական տնտեսություն: Սակայն իրականությունը եւ այն նկարագրող փաստերը հակառակն են վկայում:

«Շուկայական բարեփոխումների» պտուղները

Շուկայական տնտեսությունը հասարակական արտադրության կազմակերպման ամենաարդյունավետ ձեւն է, ուստի մենք, համերաշխորեն հրաժարվելով սոցիալիզմից եւ կոմունիստական գաղափարախոսությունից, ընտրեցինք դրա կառուցման ուղին: «Շուկայի» ընտրությունն ամենադյուրին քայլն էր: Դժվարությունները եւ խնդիրները ծագեցան առաջին գործնական քայլերից սկսած: Հետխորհրդային բոլոր երկրներում տնտեսական վերափոխումներն ուղեկցվեցին տնտեսության խոր անկմամբ: Անկման չափերը 1997 թվականին, 1991 թվականի համեմատությամբ, տատանվում են 55-13 տոկոսի սահմաններում՝ 48,4 տոկոս անկման միջին մեծության դեպքում:

Ակնհայտ է, որ ընդհանուր պատկերն ավելի կվատթարանա ռուսաստանյան ճգնաժամի ներգործության հետեւանքով: Ազգային արդյունքի նման անկումը եւ լճացման վիճակի երկարատեւությունն աննախադեպ են, եթե անգամ համեմատելու լինենք ամերիկյան մեծ դեպրեսիայի հետ: Իրողություն է նաեւ այն, որ արտադրության ծավալների ամենախոր անկումը եւ դրան հաջորդող լճացումը դրսեւորվել են այն երկրներում, որոնք ամենահետեւողականն են եղել Միջազգային արժութային հիմնադրամի (ՄԱՀ) հանձնարարականներն իրականացնելու գործում եւ, հակառակը, համեմատաբար փոքր են եղել տնտեսությունն աստիճանաբար «շուկայացնելու» փորձ կատարող երկրներում:

Տնտեսությանը եւ հասարակությանը պարտադրված «կայունացման» ծրագրերում շուկայական վերափոխումների նպատակը՝ վերջնականը, ըստ էության, գլխիվայր շրջված էր եւ անհասկանալիորեն փորձ էր արվում անցումային տնտեսությունները կառավարել եղանակներով, որոնք հատուկ են շուկայական արդեն գործող մեխանիզմին եւ կայացած ինստիտուսում կառույցներ ունեցող տնտեսություններին:

Իհարկե, ցանկության դեպքում, հաստատված իրավիճակի պատճառների շուրջ տարակարծությունը կարելի է հանգեցնել տարբեր տնտեսագիտական մոտեցումների՝ քեյնսականության (նեոքեյնսականության) եւ մոնետարիզմի (նոր պահպանողական տեսությունների) գաղափարաբանական մրցակցությանը: Սակայն իրականում խնդիրը մեկի կամ մյուսի տրամաբանական հիմնավորումների ուժեղ կամ թույլ լինելու մեջ չէ: Հայտնի է, որ տնտեսական դոկտրինաները լռելյայն կամ ենթադրաբար հիմնվում են որոշակի պայմանների առկայության վրա: Ուստի, բանավեճի առարկան ոչ թե դրանց տրամաբանական ենթադրությունների հիմնավորվածության աստիճանի գնահատումն է, այլ ներգործության առարկա տնտեսությունների բնորոշ հատկանիշների համապատասխանության աստիճանի բացահայտումը այս կամ այն տեսության կառուցման նախապայմաններին:

Տնտեսությունների անկման եւ սոցիալական հիմնահարցերի սրման մտածողական սկզբնաղբյուրներից մեկն էլ (շուկայական տնտեսության մասին դրվագային պատկերացումներից զատ) կենտրոնացված պլանային համակարգի դերի թերագնահատումն էր եւ այն ճշմարտության անտեսումը, ապացուցված նաեւ փորձով, որ գործառնող համակարգի վերափոխման ամեն մի փորձ պետք է կատարվի նույն համակարգին հատուկ կարգերի կիրառմամբ: Եթե, իհարկե, նպատակների մեջ չի մտնում համակարգի ամբողջական կործանումը:

Կենտրոնացված պլանավորման դերի եւ նշանակության թերագնահատմամբ պայմանավորվեց նաեւ ոչ ճշմարիտ հաջորդականությամբ եւ ընդգրկմամբ պակաս արդյունավետ ծրագրի ընտրությունը: Հրաժարումը պլանից նշանակում էր նաեւ դրա կոորդինացնող եւ կարգավորող գործառույթների վերացում եւ ենթադրում էր համապատասխան շուկայական փոխարինիչների՝ գների համակարգի եւ մրցակցության ապահովում: Վերջիններս կարող էին գործել միայն շուկայական տնտեսության մյուս հիմնարար հատկությունների առկայության՝ մասնավոր սեփականության, դրա անձեռնմխելիության ու ազատ տնօրինման հնարավորության պայմաններում: Մոռացության մատնվեց սրանից արդեն 2 հարյուրամյակ առաջ հայտնագործված, պատմականորեն ապացուցված ու շուկայական տնտեսության կառուցվածքի հիմքը հանդիսացող սկզբունքը. «Քանի դեռ չկա սեփականություն, չի կարող լինել եւ տեսություն, որի նպատակը հենց հարստության պահպանումն է...» (Ա. Սմիթի 1762-63 թթ. դասախոսություններից): Մնում է արձանագրել, որ շուկայական վերափոխումների անվան տակ իրականացվող սեփականաշնորհման (մասնավորեցման) ծրագրերն իրենց էությամբ եւ իրականացման ձեւերով պահանջվողի հակապատկերն են:

ՄԱՀ-ի հանձնարարականներով հետեւողականորեն առաջնորդվող երկրներում 1998-99 թթ. հաջորդաբար ընթացող ֆինանսատնտեսական ճգնաժամերը վկայում են, որ նույնիսկ երկարատեւ ժամանակահատվածում, արտաքին դոլարային ներարկումներով հնարավոր չեղավ պահպանել ազգային փողի փոխարժեքը, որը ներկայացվում էր որպես կայունացման խորհրդանիշ: Այդ երկրների տնտեսությունները (մյուսներին դա սպասվում է) բախվեցին մի կործանիչ երեւույթի, որը համանման է խորտակվող ամբարտակի էֆեկտին. ճիշտ այնպես, ինչպես ամբարտակն է փլուզվում ավելացող ջրի անընդհատ աճող ճնշումից: (Եթե ակնհայտ է, որ այդ ճնշումն անընդհատ աճելու է եւ կործանելու է պատնեշը, ապա ավելի նպատակահարմար է ավելցուկը բաց թողնել կարգավորվող հունով):

Ազատականության, երբեմն նաեւ «վայրի ազատականության» դրոշի ներքո իրականացվող, ըստ էության ազատականությունից անչափ հեռու, վերափոխումների անբավարար, հաճախ էլ նաեւ աղետալի արդյունքները լայն հնարավորություն ստեղծեցին հակաազատական եւ կոմունիստական գաղափարների վերակենդանացման համար: Իրականում շուկայական տեխնոլոգիաների պարտադրման քաղաքականությունն իր էությամբ ավելի հարազատ է կենտրոնացված պլանավորմանը եւ տնտեսությունը վարչական մեթոդներով կառավարելու անհեռանկար փորձերին:

Ներկայումս «նվազագույն կառավարություն» սկզբունքին հակադրելով պետության աճող դերի կարգախոսը՝ քայլեր են արվում ոչ թե շուկայական մեխանիզմների եւ հաստատությունների ստեղծման ու կատարելագործման ուղղությամբ, ինչ անհրաժեշտ էր անել, այլ ուղղակիորեն վերականգնվում են՝ թեկուզ այլ անվանումների տակ (լիցենզավորման տարածում գործունեության լայն շրջանակների վրա, հավասարմագրում եւ այլն), տնտեսության կառավարման վարչահրամայական եղանակները:

Շուկայական, ազատական համակարգի կենտրոնում միշտ էլ մարդն է, եւ շուկան չի կարող գոյություն ունենալ ու զարգանալ, եթե սոցիալապես ուղղորդված կամ «կարգավորվող» չէ: Իրական ազատականության համար պակաս կարեւոր չէ բնակչության բարեկեցության ապահովումը, գործազրկության դեմ պայքարը, առողջապահության ու կրթության ծախսերի ավելացումը, ինչը կարող է ապահովվել մրցակցության, արդյունավետության բարձրացման եւ իհարկե դրամավարկային քաղաքականության միջոցով:

Նոր տնտեսական քաղաքականության ուրվագծերը

Այսօրվա դիրքերից արդեն բավականին դյուրին է, հիմնվելով տնտեսական փաստերի վրա, եզրակացնել ու հիմնավորել, որ հնարավոր չէ տնտեսությունը բարձրացնել սոսկ կայունացնելով ազգային փողը, ավելի ստույգ՝ փոխարժեքը: Կարելի է նույնիսկ ժամանակակից մոնետարիստներից քաղվածքներ բերել, որոնցում մեծ դեպրեսիայի հիմնական պատճառներից առաջինը մատնանշվում է սուղ փողի քաղաքականությունը: Սա նույն քաղաքականությունն է, որի գործադրմամբ համակարգային վերափոխում ապրող եւ սեղմվող հետխորհրդային տնտեսությունները պետք է առողջացվեին եւ ապահովեին աճ:

Իհարկե, նույնիսկ ՄԱՀ-ի հանձնարարած ծրագրի գործադրումից առաջ՝ 1994 թվականին արդեն, արտահայտել էինք տեսակետներ, որ կայունացման (ՄԱՀ-ական ընկալմամբ) միջոցառումներին պետք է նախորդի երկրի ներսում զբաղվածության ապահովմանը եւ տնտեսական աշխուժացմանն ուղղված ակտիվ փողային քաղաքականությունը: Իսկ փողի կայունացման քաղաքականությունը պետք է լինի երկարատեւ զարգացման ծրագրի ընդամենը մի կարճաժամկետ հատվածը:

Այսպիսով, շարունակաբար գործադրվող սուղ փողի (բարձր տոկոսադրույքի) եւ կայուն փոխարժեքի մոնետարիստական քաղաքականության արդյունքները չեն կարող փաստարկել այդ քաղաքականության շարունակական անհրաժեշտությունը: Եվ ներկա պայմաններում առաջնային խնդիր է ոչ թե գաղափարաբանական պայքարը կոմունիզմի դեմ, այլ իրական ազատական վերափոխումների իրագործումը՝ կառավարության հիմնականում ոչ թե վերաբաշխողի, այլ կարգավորողի մասնակցությամբ:

ՎԱՐԴԳԵՍ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ՍՓՅՈՒՌՔԱՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼ

Երուսաղեմի հայոց պատրիարքությունն ունեցավ նոր լուսարարապետ

Ըստ Կահիրեում լույս տեսնող մեր պաշտոնակից «Արեւ» օրաթերթի, Երուսաղեմի Սրբոց Հակոբեանց միաբանությունը, որի գլխավոր առաքելությունն է սուրբ երկրում հայկական սրբատեղիների պահպանումն ու պայծառացումը, ինչպես նաեւ հայ ազգային եւ մշակութային ժառանգության տարածումը նոր սերնդերի հոգեւոր եւ կրթական դաստիարակության գործում, գումարել է իր միաբանական ընդհանուր ժողովը՝ նախագահությամբ պատրիարք հոր՝ Տ. Թորգոմ արք. Մանուկյանի:

Ժողովի ընթացքում քվեների բացարձակ մեծամասնությամբ լուսարարապետ է ընտրվել Հյուստոնի (Տեխաս, ԱՄՆ) ս. Գեւորգ եկեղեցու հոգեւոր հովիվ Նուրհան ծ. վրդ. Մանուկյանը: Միջին սերնդի ներկայացուցիչ հայր Նուրհանը շրջանավարտ է ժառանգավորաց վարժարանի եւ ընծայարանի, աբեղա է ձեռնադրվել 1971-ին եւ երկարամյա անդամն է Միաբանության ուխտի: Տնօրեն ժողովի դադարյալ մեկ անդամի փոխարեն ընտրվել է Արիս եպս. Շիրվանյանը, որը երկար տարիներ վարել է հովվական եւ վարչական պաշտոններ Հյուսիսային Ամերիկայի երեք թեմերում:

Հետո ներկայացվել են պաշտոնական տեղեկագրեր պատրիարքարանի միամյա նյութական եւ բարոյական գործունեությունների վերաբերյալ: Ժողովականները արձանագրել են, որ խնդրո առարկա կալվածները հնարավոր է եղել իրավական գետնի վրա հաստատուն պայմաններով ապահովել: Միաբանության ժողովը նաեւ Ամենայն հայոց կաթողիկոսին առաքել է մաղթանքներ, ցանկանալով «կատարյալ առողջություն եւ շուտափույթ ապաքինում»: Ժողովին մասնակցող 33 միաբանները շնորհակալություն են հայտնել պատրիարքարանի հավատարմությանը եւ կալվածների մասնակարման մարմնին՝ տրված տեղեկությունների համար:

Դիարբեքիրում մնացել է 6 հայ

Փարիզի «Յառաջ» օրաթերթը տեղեկացնում է, թե Պոլսի պատրիարքարանի կրոնական ժողովը դեկտեմբերի 30-ին պատրիարք հոր նախագահությամբ նիստ գումարելով, լրջորեն քննարկել է հոգեւոր կյանքի մի շարք կարեւոր հարցեր: Դիարբեքիրից նոր վերադարձած Պապկ եւ Սյուռոն ավագ քահանաները իրենց ներկայացրած տեղեկագրում նշել են, որ տեղական իշխանությունները հետաքրքրվել են ս. Կիրակոս եկեղեցու վերանորոգման խնդրով եւ հարց տվել, թե հայ համայնքը ե՞րբ է սկսելու աշխատանքները: Նրանք սակայն տեղեկացել են, որ Դիարբեքիրից Պոլիս գաղթը շարունակվում է, եւ պատմական այդ քաղաքում ընդամենը 6 հայ է մնացել եւ նրանց հոգեւոր պահանջները բավարարելու համար բավական է վերանորոգել ս. Կիրակոս եկեղեցու համալիրի մեջ գտնվող ս. Հակոբ մատուռը: Ըստ նրանց՝ ասորի համայնքի անդամներն էլ նույն վիճակում են. ներկայումս շուրջ 50 ասորիներ են մնացել քաղաքում, որոնց (ինչպես նաեւ 6 հայերին) սպասարկում է մի քահանա, որը ծրագրել է շուտով գաղթել Ավստրալիա:

Պատրիարք հայրը թելադրել է Պոլսում բնակվող նախկին դիարբեքիրցիների հետ խորհրդակցական ժողով անցկացնել եւ նրանց թողնել ս. Կիրակոս եկեղեցու ճակատագրի վերաբերյալ վերջնական որոշում ընդունելը, հաշվի առնելով, որ ներկա օրենքներով հնարավոր չէ տիրանալ մի վակըֆի, առանց այնտեղ համայնք ունենալու:

Կրոնական ժողովը նաեւ շրջաբերական նամակով բոլոր հոգաբարձուների եւ թաղային խորհուրդների ուշադրությանն է հանձնել այն հանգամանքը, որ ըստ գործող կանոնների, չի կարելի նորոգման ժամանակ օգտագործել ոչ-ավանդական գույներ կամ մտցնել հայ եկեղեցու ավանդույթներին ներհակ նորամուծություններ, եւ որ բոլոր տեսակի շինարարական կամ վերանորոգչական աշխատանքներից առաջ նրանք պարտավոր են գրավոր արտոնություն ստանալ պատրիարքարանից:

Հ. Օ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

«1999 թ. առաջին կեսին աննախադեպ հարաբերություններ Հայաստանի եւ Եգիպտոսի միջեւ»

Հարցազրույց Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետության դեսպան Սայիդ Իմամի հետ

Հայաստանի ու Եգիպտոսի միջեւ մշակութային ու տնտեսական հարաբերությունները չափազանց ակտիվ են լինելու հետագա ամիսներին: Կահիրեի 32-րդ միջազգային տոնավաճառին մասնակցելու առընթեր, որտեղ Հայաստանին հատկացված է 40 քմ տարածք, տեղի են ունենալու նաեւ քաղաքական կարեւոր հանդիպումներ: Այդ առիթով դիմեցինք Եգիպտոսի դեսպան Սայիդ Իմամին:

– Պարոն դեսպան, ինչպես իմացանք, հետագա ամիսները մեծ ակտիվություն են բերելու հայ-եգիպտական հարաբերություններին: Կարո՞ղ եք ներկայացնել իրադարձությունների ընթացքը:

– 1999 թ. սկզբին բազմաթիվ շփումներ են տեղի ունեցել Հայաստանի ու Եգիպտոսի միջեւ՝ ակտիվացնելու հարաբերությունները: Դիվանագիտական հանդիպումներ, որոնք կազմակերպվել են այս նպատակների համար: 1999 թ. նշանավորվեց նախագահներ Հոսնի Մուբարաքի ու Ռոբերտ Քոչարյանի հանդիպմամբ՝ Դավոսում, որտեղ տեղի էր ունենում տնտեսական կարեւոր խորհրդաժողով: Այս հանդիպումը ուժեղացնելու է երկու երկրների հարաբերությունները: Հետագա ամիսներին սպասվում են կարեւոր իրադարձություններ: Հայաստանի արտաքին գործերի նախարար Վարդան Օսկանյանն այցելելու է Կահիրե՝ հանդիպելու Եգիպտոսի արտգործնախարար Ամր Մուսայի հետ, որտեղ քննարկվեն երկու երկրների դիվանագիտական հարաբերությունների զարգացման միջոցները: Սա՝ հունվար-փետրվար ամիսներին: Իսկ մարտին Հայաստանը հրավիրվել է մասնակցելու Կահիրեի միջազգային տոնավաճառին: Հայաստանի պատվիրակությունը գլխավորելու է Հայաստանի առեւտրի եւ արդյունաբերության նախարարը: Այնտեղ ցուցադրվելու է հայկական ընկերությունների արտադրանքը: Առաջին անգամ տեղի է ունենալու Կահիրեի տոնավաճառի աշխատանքներին առընթեր «բիզնես-ֆորում»՝ եգիպտացի եւ հայ գործարարների միջեւ: Տոնավաճառը տեւելու է մարտի 9-19-ը:

Այս բոլորի հետ տեղի են ունենալու մշակութային կարեւոր իրադարձություններ: Շփումները շարունակվում են կազմակերպելու եգիպտական մշակույթի օրեր ապրիլ-մայիս ամիսներին: Այնպես որ, 1999 թ. առաջին կեսին ականատես ենք լինելու տնտեսական, մշակութային եւ քաղաքական նշանակալի իրադարձությունների՝ երկու բարեկամ երկրների միջեւ:

– Ո՞րն է մամուլի եւ զանգվածային լրատվության միջոցների դերն այդ կարեւոր գործընթացում:

– Մամուլը շատ կարեւոր դեր է խաղում մեր երկու երկրների հարաբերությունների զարգացման մեջ: Մենք առանձնապես շահագրգռված ենք, որ միշտ կապի մեջ լինենք մամուլի եւ լրատվության մյուս միջոցների հետ Հայաստանում՝ փոխանցելու վերոհիշյալ միջոցառումների ծրագրերն ու նպատակները հայ ժողովրդին: Մենք միշտ շնորհակալ ենք եղել Հայաստանի լրատվության միջոցներին իրենց աշխատանքների համար՝ մեր երկու երկրների ու ժողովուրդների դարավոր բարեկամությունն ամրապնդելու գործում:

– Ի՞նչ փոխանցենք Հայաստանի եւ սփյուռքի մեր ընթերցողներին:

– Մենք մեր միջոցով հրավիրում ենք հայ գործարարներին, արդյունաբերողներին, առեւտրականներին՝ հանդիպելու իրենց եգիպտացի գործընկերների հետ: Այդ առիթը ստեղծվելու է Կահիրեի 32-րդ միջազգային տոնավաճառի օրերին, որտեղ միաժամանակ քննարկենք համատեղ ու փոխադարձ ներդրումների ծրագրերը Հայաստանում ու Եգիպտոսում: Նաեւ՝ բարձրացնելու առեւտրական փոխանակումների մակարդակը երկու երկրների միջեւ: Մենք ականատես եղանք Դավոսում ամենաբարձր մակարդակի հանդիպման՝ երկու երկրների նախագահների միջեւ: Այսպիսի հանդիպումները շատ են օգնում ակտիվացնելու փոխանակումները, փոխադարձ այցելություններն ու ներդրումները: Գիտենք, որ Հայաստանի կառավարության առաջնահերթ խնդիրներից մեկն է խրախուսել արտասահմանյան ներդրումները, ինչպես որ երկու երկրների վարչապետներ Արմեն Դարբինյանն ու Քամալ ալ Կանզուրին ջանք ու ճիգ չեն խնայում՝ իրագործելու դրանք:

Հարցազրույցը վարեց
ՀԱՄՈ ՄՈՍԿՈՖՅԱՆԸ

ԻՐԱՔՅԱՆ ՃԳՆԱԺԱՄ

CIA-ը եւ նրա բարեկամները հուսահատված են

CIA-ի տնօրեն Ջորջ Թենեթը փետրվարի 2-ին հայտարարել է, որ «նախագահ Սադդամ Հուսեյնը դեռեւս ունի անվտանգության հուսալի կառուցվածք, եւ նրա վարչակարգը թույլ չէ, ինչպես հավաստիացնում են ոմանք»: CIA-ի ղեկավարի այս խոսքերը հնչել են ԱՄՆ-ի Սենատի զինված ուժերի հանձնախմբի առջեւ: Ամերիկացի պատասխանատուն պարզաբանել է, որ Իրաքի վարչակազմը դեռեւս հաղթած խաղաքարտեր ունի՝ «Աղվեսի անապատում» գործողության արդյունքներով հանդերձ, ապա եզրափակելով ասել է, որ իրաքյան միահյուսված ապարատները չեն թողնում շատ թույլ կետեր, որտեղ ընդդիմությունը կարողանա շահագործել դրանք:

Այդ ընթացքում ԱՄՆ-ի Միջին Արեւելքի գծով արտգործնախարարի օգնական Մարտին Ինդիքն ավարտում էր իր ծոցային շրջագայությունը, որն ընդգրկել է Բահրեյնը, Կատարը, Քուվեյթը, Օմանը եւ ԱՄԷ-ն, որը տեղի է ունեցել Սաուդյան Արաբիա Մադլեն Օլբրայթի այցից հետո: Եթե շրջագայության բացահայտ նպատակը ծոցային սատարման ձեռքբերումն էր՝ Բաղդադի վարչակարգի փոփոխության միտված ամերիկյան ծրագրերի վերաբերյալ, ապա Մարտին Ինդիքը, ըստ էության, մեծ դժվարությունների է հանդիպել՝ իր մտքերին հավանելու առումով, որն արտացոլվել է փետրվարի 2-ին լույս տեսած ծոցի արաբական ազդեցիկ թերթերում:

Այսպես, էմիրության «Ալ-Խալիջ» օրաթերթը համարում է, որ «Բաղդադի վարչակարգի փոփոխությունը վտանգավոր է արաբական եւ հատկապես ծոցի երկրների համար, որովհետեւ հնարավոր չէ կանխատեսել իրադարձությունների զարգացումները՝ դրան փոխարինող վարչակազմի հովանու ներքո»: ԱՄԷ-ում լույս տեսնող մի այլ թերթ՝ «Ալ-Իթթիհադը» կոչ է արել ԱՄՆ-ին «գործել ընդդեմ Իսրայելի այնպես, ինչպես գործում է Իրաքի դեմ»: Սաուդյան «Ուկազ» թերթը համարում է, որ Ռիադի դիրքորոշումը տարբեր է ամերիկյան կեցվածքից, որը «ցանկանում է հավաքագրել Իրաքին սահմանակից պետություններին մի ռազմարշավի մեջ, որը նպատակաուղղված է նախագահ Սադդամ Հուսեյնի վարչակարգը շրջելուն»: Հենվելով տարածաշրջանի ամերիկյան դիվանագիտական աղբյուրների վրա, նույն թերթը հայտնել է, որ «Իրաքին հարակից երկրների հետ եղած ԱՄՆ-ի տեսակետների տարաձայնությունը կայանում է այդ վարչակարգը շրջելու համար ընտրված գործելակերպի մեջ»: Իր հերթին կատարյան «Ալ-Ռայա» թերթը ընդգծել է, թե «անհնար է, որ արաբական որեւէ պետություն հայտնի իր աջակցությունը էնդեֆի հռչակված նպատակին»: Նշենք, որ վերջինս քուվեյթյան «Ալ-Քաբաս» օրաթերթին հայտնել էր, որ փոփոխությունը Իրաքում հնարավոր չէ, եթե չլինի հարեւան երկրների սատարումը, հավաստիացնելով, որ նոյեմբերից ի վեր Բաղդադի հանդեպ ամերիկյան քաղաքականությունը փոխվել է՝ մեկուսացում գումարած իշխանափոխություն: Մյուս կողմից Բաղդադը իշխանափոխության մասին խոսակցությունները համարել է «ամերիկացիների եւ նրանց դաշնակիցների երազանքներ եւ հիվանդագին պատրանքներ, որոնք ապարդյուն են լինելու սաուդյան եւ քուվեյթյան ղեկավարների համար», գրել է «Ալ-Իրաք» թերթը:

Ա. Մ.

ԱՄՆ-ը ուսումնասիրում է Ալյասկայում հակահրթիռային պաշտպանության ռազմահանգրվան ծավալելու հարցը

ՏՈԿԻՈ, 3 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Երկյուղ կրելով սրընթաց զարգացող հյուսիսկորեական հրթիռային ծրագրից, ԱՄՆ-ը սկսել է ուսումնասիրել այն հարցը, որ իր ունեցած հակահրթիռային պաշտպանության ռազմահանգրվաններից մեկը փոխադրի Ալյասկա, որը շուտով կարող է հայտնվել ԿԺԴՀ-ից հարվածի հասանելիության գոտում: Այդ մասին այսօր հաղորդել է Կիոդո Ցուսին գործակալությունը՝ վկայակոչելով ամերիկյան իրազեկ աղբյուրներ:

Նրանց տվյալներով, ԱՄՆ-ի վարչակազմի եւ Կոնգրեսի գործիչները խիստ մտահոգված են այն բանից, որ Ռուսաստանից եւ Չինաստանից հետո Միացյալ Նահանգների տարածքին հրթիռային հարված հասցնելու ներունակ հնարավորություն է ձեռք բերում նաեւ Փենյանը:

Ալյասկայում հակահրթիռային պաշտպանության ռազմահանգրվան ծավալելու հարցի քննարկումն սկսվել էր անցյալ տարվա օգոստոսի 31-ին հյուսիսկորեական բալիստիկ հրթիռի փորձարկումից անմիջապես հետո: Ինչպես ընդգծում են աղբյուրները, այդ արձակումը «ցնցակաթված» էր Վաշինգտոնի համար, քանի որ ո՛չ կենտրոնական հետախուզական վարչությունը, ո՛չ էլ մյուս ամերիկյան հատուկ ծառայությունները ավելի վաղ չէին նախազգուշացրել, որ Փենյանն արդեն ունի միջմայրցամաքային բալիստիկ հրթիռի հիմնական բնութագրերով օժտված զենք:

Մշակվում են Թուրքիա-Հայաստան մամուլի կապերը

Հեռուստատեսության մի խումբ աշխատողներ բարձր մակարդակի շփումներ են ունեցել Թուրքիայում

Ստամբուլից «Ժամանակ» օրաթերթը տեղեկացնում է, որ հունվարի 27-ին Հայաստանի պետական հեռուստատեսության մի խումբ աշխատակիցներ Թուրքիա են ժամանել եւ Տրապիզոնում հյուրընկալվել մամուլի եւ հրատարակությունների տնօրենի՝ Օզեր Չաղլայանի, ինչպես նաեւ լրատվական շրջանակների այլ ներկայացուցիչների կողմից: Հայկական խմբին մաս են կազմել Նաիրի Հունանյանը, Հովակիմ Հովակիմյանը, Կարլեն Շահարյանը եւ Կարեն Հունանյանը: Նրանք ձեռնարկել են այս շրջապտույտը, նպատակ ունենալով այցելել Թուրքիայի մի շարք քաղաքներ եւ ապա հատուկ ծրագիր պատրաստել հայկական հեռուստատեսության համար:

Հունվարի 28-ին Հայաստանի լրատվական պատվիրակության անդամները ժամանել են մայրաքաղաք Անկարա, որտեղ բարձր մակարդակի երկօրյա շփումներ են ունեցել, որոնց թվում մշակույթի նախարար Իսթեմիհան Թալայի, զբոսաշրջության նախարար Ահմեդ Թասի, արտգործնախարարության բանբեր Սերմեթ Աթաջանլըի, վարչապետարանին ենթակա մամուլի, հրատարակությունների եւ տեղեկատվության ընդհանուր տնօրեն Այդին Սեզգինի, «Անատոլու» գործակալության ընդհանուր տնօրեն Սեհմեդ Գյուլերի, TRT-ի ընդհանուր տնօրեն Յուջել Յեների եւ ԿԱՓ ծրագրի փոխնախագահ Կայա Յազըջըի հետ: Տեսակցությունների ընթացքում արծարծվել են Թուրքիա-Հայաստան հարաբերությունների զանազան բնագավառներն ու կողմերը:

Անկարայից հետո, հունվարի 30-31-ին խումբը այցելել է Անթալիա, որտեղ հյուրընկալվել է մամուլի եւ հրատարակությունների տնօրեն Սերիչ Աքեջին: Ապա, Անթալիայի լրագրողների ընկերակցության վարչականներին հանդիպելուց հետո շրջագայել է քաղաքի տեսարժան վայրեր:

Այնուհետեւ Հայաստանի հեռուստատեսության պատվիրակությունը ժամանել է Ստամբուլ, որտեղ հանդիպել է թուրք-հայ առեւտրի զարգացման կոմիտեի փոխնախագահ Տիգրան Ալթունի եւ Թուրքիայի լրագրողների ընկերակցության վարչական Լեյլա Թավշանօղլուի հետ: Երեկոյան Ստամբուլի մամուլի եւ հրատարակությունների տնօրեն Բուլենդ Ուղուրն ընթրիք է տվել ի պատիվ հյուրերի, որն, ըստ «Ժամանակի», անցել է շատ ջերմ մթնոլորտում:

Խումբը, ավարտելով իր շփումները, մի քանի օրից դարձյալ Տրապիզոնի վրայով կվերադառնա Հայաստան: Թուրքիայում մնալու ամբողջ ընթացքում պատվիրակությանը ընկերակցել են վարչապետարանին ենթակա մամուլի, հրատարակությունների եւ տեղեկատվության ընդհանուր տնօրենության ներկայացուցիչները:

«Զանգվածային լրատվական միջոցների համար արված այս սկզբնական քայլերը անտարակույս շատ հուսադրիչ են ապագայում նոր հորիզոններ բացելու առումով», գրում է «Ժամանակը»:

Հ. Օ.

Մոսկվայում գրիպի համաճարակ

ՄՈՍԿՎԱ, 3 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մոսկվայում գրիպի համաճարակ է սկսվել: Մայրաքաղաքում համաճարակային սահմանագիծն անցել է 12 տոկոսով: Ինչպես այսօր ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հայտնել են ՌԴ պետական սանիտարական համաճարակային ծառայությունում, Ռուսաստանում համաճարակն սկսվելուց ի վեր զոհվել են տասը մարդ, այդ թվում՝ չորս երեխա: Դեկտեմբերի սկզբից առ այսօր գրիպն ընդգրկել է ՌԴ 33 տարածաշրջան: Ներկայումս համաճարակը մոլեգնում է Սանկտ Պետերբուրգում (այնտեղ համաճարակային սահմանագիծը գերազանցվել է 30 տոկոսով), Կեմերովոյում, Յակուտսկում, Սիկտիվկարում, Ալթայի երկրամասում, Վոլոգդայում, Մոսկվայի, Լիպեցկի, Օմսկի, Նովոսիբիրսկի եւ այլ մարզերում: Մի քանի տարածաշրջանների դպրոցներում կարանտին է հայտարարվել: Այսպես, Յարոսլավլի առանձին դպրոցներում երեխաները դպրոց չեն հաճախի մինչեւ փետրվարի 8-ը: Դպրոցներում պարապմունքները կարող են դադարեցվել, երբ հիվանդության պատճառով ուսումնական հաստատություններ երեխաների չհաճախելը գերազանցի 50 տոկոսը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Ամուսնուն սիրող կնոջ խոստովանությունը

Հրաշալի, կարելի է ասել, անօրինակ մի գիրք է լույս տեսել՝ Արմինե Կալենցի «Ների՛ր ինձ, Հարություն»-ը: Սիրո խոստովանությո՞ւն է սա, աղաչա՞նք, սիրելի, ամենահարազատ մարդուն կորցրած կնոջ մենախոսությո՞ւն, արվեստագետ ամուսնուց բաժանված նկարիչ կնոջ ցա՞վ... Չգիտեմ: Գուցե այս բոլորը միասին եւ կրկին ինչ-որ բան: Հարություն Կալենցին գնահատել են, դեռ ավելի ճշմարիտ ու խորը ուսումնասիրություններ կարվեն: Տիկին Արմինեն շտապե՞լ է: Ոչ: Ճիշտ ժամանակին է գրված գիրքը: Զգում ես, որ գրվել է դժվարությամբ (բանաստեղծները կասեին «արյունով»): Նկարիչ Հարություն Կալենցի ճշմարիտ դիմանկարն ստեղծելու համար տիկին Արմինեն չի վախեցել իրեն ներկայացնել ոչ շահավետ դիրքից: Որքան պետք է սիրես ամուսնուդ, նկարչին, մարդուն, որպեսզի գնաս այսպիսի քայլի: Անչափ կարեւոր գիրք է ստացվել:

Մասունքի պես պահվող նկարների, իրերի միջով, խնամվող այգում շրջում է փոքրահասակ, փխրուն, հուզառատ մի կին: Ինչի մասին պատմում է, ում մասին խոսում է, միեւնույն է, կրկին դառնում է Հարություն Կալենցին:

– Ինչո՞ւ գրեցիք այս գիրքը, տիկին Արմինե:

– *Ես Կալենցի հանդեպ պարտավորված էի զգում, մի տեսակ պարտք ունեի*,- հատ-հատ ջոկելով բառերը ասում է նա: Ու ամեն անգամ երկյուղածությամբ, հարգանքով ամուսնուն կոչում է ազգանունով՝ Կալենց: Միայն այդպես: - *Կալենցի կենսագրությունն անպայման հայ արվեստի պատմության մասն է կազմում: Տարիներ շարունակ սխալ պատկերացումներ էին ստեղծվել ոչ միայն Կալենցի, այլեւ իմ ու նրա փոխհարաբերությունների, մեր ընտանիքի մասին: Պետք էր անել ամեն ինչ, որպեսզի ամեն ինչ իր տեղն ընկներ, երեւար ողջ ճշմարտությունը: Ես արդեն հասել եմ ինչ-որ տեղ, որն ինձ իրավունք է տալիս գրելու Կալենցի մասին: Երբ մարդ իր ջանքերով, իր ուժերով բարձրանում, հասնում է ճանաչման, ժողովուրդը սիրում է նրա համար լուսապսակ ստեղծել: Ես դա չեմ սիրում, որովհետեւ սուտն ու ճշմարտությունը խառնվում են իրար, լեգենդ է ստեղծվում, որը երբեմն ճշմարտությունից հեռու է: Ես ցանկացել եմ ճշմարտությունը տալ: Մարդը եւ իր գործը միմյանցից հեռու չեն: Ես չեմ հավատում, որ մարդիկ նկարում են իրենցից դուրս գտնվող գաղափարներ: Այդ էր նաեւ Կալենցը:*

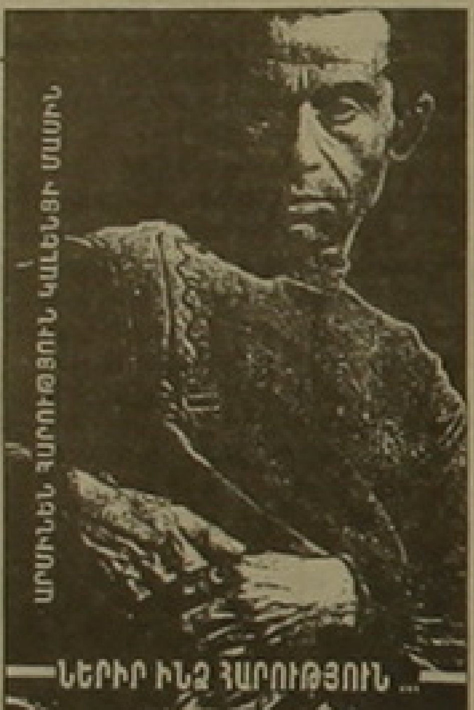

– Տիկին Արմինե, Հարություն Կալենցին փորձված ու հմուտ արվեստաբանները գույնի վարպետ են համարում:

– *Գույնը մարդու կիրքն է, ներքին պոտենցիալը, իր այրումը: Այն կարող է անգամ սեւ լինել, սակայն այրել: Այս իմաստով Կալենցն իրեն արտահայտել է, բացահայտել իր կիրքն ու այրումը:*

Այսպիսի գիր կա Արմինե Կալենցի գրքում. «Ների՛ր ինձ, Կալենց, իմ երկարատեւ լռության համար: Ահա արդեն տասնհինգ տարիներ են անցել այն օրվանից, երբ ճակատագիրդ կանչեց քեզ: Ես մեղավոր եմ զգում ինձ, որ լռեցի, թեեւ իմ հարգանքի տուրքը մատուցեցի մեծ արվեստագետին, որ դու էիր. քո մահվանից հետո մեր տան երկրորդ հարկի կառուցումն ամբողջացրի՝ դարձնելով քո արվեստանոցը եւ այնտեղ ցուցադրելով քո աշխատանքները: Այդպես կարողացա քեզ մոռացումից փրկել, սիրելի վարպետ:

Մոռացություն... Ես երկար աշխատեցի ձեռք բերել հոգեկան անդորրն այն ալեկոծ կյանքից հետո, որի մեջ տվայտեցի ես քո կենդանության օրոք, իմ ամբողջ երիտասարդության ընթացքում: Ցավը, տառապանքն ու վիշտը շարունակ ընկերանում էին ինձ, եւ դա շարունակվում էր քեզ կորցնելուց հետո էլ: Մոռանալ, մոռանալ էի ուզում...»:

Բայց ոչ, ոչինչ չի մոռացվել:

Այս գիրքը կարդալուց հետո տարօրինակ զգացում ես ունենում, ցանկանում ես դառնալ Հարություն Կալենց (մարդ-Կալենց), թեկուզ՝ նրա նման այս հողի վրա չապրող:

Մի՞թե այսպիսի չքնաղ կանայք լինում են, մի՞թե այսպիսի սեր լինում է...

...Երբ ես հեռանում էի Կալենցների տնից, այգու փոքրիկ դռան մոտ փոքրիկ մի կին ինձ ճանապարհում էր՝ իր ամուսնուն սիրահարված, իր ամուսնուն սիրող կինը: Առավել շքեղ նկար ես երբեւիցե չեմ տեսել:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

«Ձեր համայնքի գործնականությունը մեզ մղում է նոր, ավելի համարձակ ծրագրերի»

ՄԱԿ-ի համակարգող Կասիցա Չեկալովիչը Գորիսում

Հայաստանի Հանրապետությունում ՄԱԿ-ի մշտական համակարգող Կասիցա Չեկալովիչի այցը Գորիսի ենթաշրջան լուրջ առաքելություն ուներ. տեղում ուսումնասիրել ՄԱԿ-ի «Զարգացման ծրագրի» շրջանակներում սահմանամերձ Հարթաշեն, Կոռնիձոր, Խնձորեսկ գյուղերի հրթիռակոծություններից լրջորեն տուժած դպրոցների վերականգնման ու վերանորոգման աշխատանքները եւ ամփոփել «Դպրոցների համար ֆինանսական միջոցների ստեղծման» ենթածրագրի նախապատրաստական փուլը:

Ծրագրի ղեկավար, ակադեմիկոս, գյուղատնտեսական գիտությունների դոկտոր Կարեն Սահակյանի փաստմամբ, ծրագիրը հեռահար նպատակ է հետապնդում. վաղը միգրացիայի վտանգից տրվելուց փրկել այսօրվա դպրոցականին, մտերմություն հաստատել նրա եւ հողի միջեւ:

– Իսկ դրա համար, ասում է Կ. Սահակյանը, խանդավառ, հայրենասիրական ճառերի փոխարեն պետք է կամք, միջոցներ ու համբերություն ունենալ գյուղ բերելու համար արդեն իսկ տկար ու վատառողջ հողերը փրկելու առաջավոր մեթոդներ եւ մասնագիտական խորն ու կայուն գիտելիքներով զինել հողի երիտասարդ տիրոջը: Եթե իրար լեզու չհասկացան, էլի խռովելու են: Հենց այս նպատակով էլ Քարաշեն, Կոռնիձոր եւ Խնձորեսկ գյուղերի բարձր դասարանների աշակերտների համար կազմակերպվեցին 40-օրյա խտացված՝ էկոլոգիա-ագրոնոմիա-մեխանիզացիա ուղղվածությամբ դասընթացներ: Առաջատար մասնագետի մատուցած տեսական գիտելիքներն ամրապնդվում էին ժամանակակից մեխանիզացիայի՝ մինի տրակտորի եւ մոտոբլոկի գործարկմամբ:

Տեղ գյուղում, 5 հա-ի վրա, ամենաառաջնակարգ մշակությամբ կատարված աշնանացանը դպրոցի հոգսերը հոգալու, լաբորատորիաներն ու կաբինետները կահավորելու, արտադպրոցական կյանքի արդյունավետությունը խթանելու եւ, անկասկած, գիտա-փորձարարական տեղանքին նպատակահարմար մշակության եւ սերմացուների ճիշտ ու օպտիմալ ընտրության միտում ունի:

Իսկ մյուս՝ «էկոլոգիապես մաքուր բանջարանոց» ենթածրագրով, 2,5-3 հա դպրոցամերձ հողամասի՝ այգի-բանջարանոցի ստեղծման նպատակը դպրոցականների սննդի հետ կապված հարցերի կարգավորումն է: Օրինակ, այս փորձ-աշխատանքները վկայեցին, որ այս տեղանքում, սոյայի մշակությամբ ու ինտենսիվ զարգացմամբ, շրջանում կաթնամթերքների որակական ու քանակական շեշտակի աճ կարելի է ապահովել:

Դասընթացներում դրված մի հարց եւս. նախկին միատեսակ մշակվող, այժմ կտոր-կտոր սեփականաշնորհված հողակտորների վարի, մշակության ինքնագործունեությունը զգալիորեն մեծացնում է հեղեղներից ու սելավներից արհեստականորեն տուժելու հավանականությունը: Որոնվել են գործնական ելքեր:

Քաղաքապետարանում տեղի ունեցած հանդիպման ժամանակ Կ. Չեկալովիչը միջազգային կարգի վկայական-հավաստագրեր հանձնեց նշված գյուղերի այդ դասընթացն ավարտած 47 պատանիների ու աղջիկների: Ի դեպ, ուսման 15 գերազանցիկները բացառապես աղջիկներ էին:

ՄԱԿ-ի ներկայացուցիչը գնահատեց Գորիսի համայնքային իշխանության, անձամբ քաղաքապետ Ս. Խաչատրյանի շահագրգիռ գործնականությունը: «Ձեր համայնքի գործնականությունը մեզ մղում է նոր, ավելի համարձակ ծրագրերի», ասաց նա:

Գորիսի ենթաշրջանին պատուհասած դժվարությունների, առանձնապես 1997-ի աղետալի սելավների հետեւանքների վերացմանն ու «Զարգացման ծրագրի» իրագործմանը մեծապես նպաստելու համար պատվարժան հյուրին հանձնվեց քաղաքապետի շնորհակալագիրը:

Ելույթներ ունեցան փոխքաղաքապետ Ա. Ղուլունցը, Սյունիքի մարզի կրթության վարչության պետ Գ. Մանուչարյանը, Խնձորեսկի Գ. Սեւունցի անվան դպրոցի տնօրեն Հ. Շահնազարյանը, աշակերտուհի Ա. Բաբալյանը:

ԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ
Գորիս

ԱՄՆ

«Տարվա մարդ» կոչում Միհրան Խաչատրյանին

Ամերիկյան կենսագրական ինստիտուտի միջազգային հետազոտական բաժնի կողմից Երեւանի պետական համալսարանի փիլիսոփայության եւ բարոյագիտության ամբիոնի պրոֆեսոր, փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր Միհրան Մովսեսի Խաչատրյանին շնորհվել է «Տարվա մարդ-1998» պատվավոր կոչումը, որին նա արժանացել է ժամանակին Արցախում ծավալած հասարակական-քաղաքական գործունեության, ինչպես նաեւ հասարակական գիտությունների բնագավառում ունեցած նվաճումների ու ներդրումների համար:

Պրոֆ. Մ. Խաչատրյանը նույն ինստիտուտի կողմից արժանացել է նաեւ միջազգային մշակույթի Պատվավոր դիպլոմի: Այդ առթիվ ստացված նամակում ասված է. «Այս պարգեւը տրվում է միայն բացառիկ անհատների՝ մասնագիտական եւ հասարակական գործունեության ասպարեզներում ձեռք բերած նվաճումների, հասարակագիտության մեջ իրենց ունեցած ակնառու ծառայությունների համար»: «Ձեր անունը միջազգային կոմիտեի կողմից ներկայացվել է «Ով ով է» 20-րդ դարի նվաճումների տեղեկատու հրատարակության մեջ մտցնելու համար, գրված է մեկ այլ պաշտոնական նամակում, որի համար թեկնածուները առաջադրվում են հեղինակավոր հաստատությունների կողմից: Մենք արտահայտում ենք մեր հիացմունքը Ձեր անձնական եւ մասնագիտական ձեռքբերումների համար»:

Այդ տեղեկատու հրատարակությունը, որը լույս է տեսնում տարին մեկ անգամ, տարածվում է ինչպես ԱՄՆ-ում, այնպես էլ աշխարհի մյուս երկրներում: Դա մի հեղինակավոր տեղեկատու աղբյուր է, որն օգտագործվում է ազգային գրադարաններում, համալսարաններում, կրթական մյուս հաստատություններում, գիտահետազոտական ինստիտուտներում, ինչպես նաեւ բիզնեսում: Դեռ ավելին, նշված է նամակում, հետագա սերունդները այդ տեղեկատուի օգնությամբ ուսումնասիրելու են իրենց նախորդների կյանքն ու գործունեությունը, նրանց պատմական դերը եւ նպաստները, որպես անցած ժամանակների առաջատարների:

Վ. ՄՈՒՂԱԼՅԱՆ

«Նյու Ինգլենդի հայերը» թեմայով կոնֆերանս Մասաչուսեթսում

Բոստոն քոլեջի ճանաչված պատմաբան դոկտ. Թոմաս Օքոները գլխավոր բանախոսն է լինելու շրջանային մի կոնֆերանսում՝ նվիրված Նյու Ինգլենդի հայերին, որը տեղի է ունենալու Վոլթհեմի (Մասաչուսեթսի նահանգ) Բենթլի քոլեջում առաջիկա ապրիլի 9-ին եւ 10-ին:

Մի յուրահատուկ մշակույթի եւ ժառանգության պահպանման հարցերին առնչվող կոնֆերանսը, ըստ Հայկական ուսումնասիրությունների եւ հետազոտությունների ազգային ասոցիացիայի տեղեկատվության տվյալների, կազմակերպվում եւ հովանավորվում է՝ Բոստոնի տարածաշրջանի բոլոր գլխավոր հայկական կազմակերպությունների կողմից՝ տեղաբնակներին ավելի մոտիկից ծանոթացնելու Հյուսիսային Ամերիկայում հաստատված ամենահին եւ ամենամեծ համայնքներից մեկին: Դա առաջին կոնֆերանսն է, որը նվիրված է լինելու որոշակի մի համայնքի: Հեղինակավոր մտավորականների եւ ուսումնասիրողների կողմից լսվելու են ավելի քան 20 զեկուցումներ, համայնքի կազմակերպության, նրա մշակութային, քաղաքական եւ հասարակական կազմակերպությունների, ուրիշ փոքրամասնական խմբավորումների հետ նրա կապերի, ինչպես նաեւ նրա անցած ուղու եւ զարգացման հեռանկարների մասին:

Գլխավոր բանախոսը հայտնի հեղինակություն է Բոստոնի ազգային փոքրամասնությունների պատմության գծով եւ ունի բազմաթիվ հրատարակված ուսումնասիրություններ այդ թեմայի շուրջ:

Մսեղենը եւ օրիորդները

Այս տողերի հեղինակը բազմիցս մամուլում հանդես է եկել ընդդեմ ամեն օտար բառը «հայերենացնելու» մտայնության: Ես դեմ եմ արտահայտվել «մինիստր» բառը «նախարարով» փոխարինելուն, որովհետեւ «նախարար» հայերեն բառը բոլորովին այլ բան է նշանակում (նույնն է, թե ռուսները կառավարության անդամներին կոչեին «բոյարներ»): Ես դեմ եմ արտահայտվել «սովետի» փոխարեն «խորհուրդը» օրինականացնելուն, որովհետեւ բոլշեւիկյան «սովետները» աշխարհում հայտնի բոլոր «խորհուրդներից» տարբեր երեւույթ էին (զուր չէ, որ աշխարհի լեզուներից շատերում ռուսերեն «սովետը» չի թարգմանված): Դեմ եմ «ռեգիոն» երկվանկի փոխարեն հորինված «տարածաշրջան» հնգավանկին. լեզուն է ջարդվում, մինչեւ արտասանում ես: Դեմ եմ այն հայերեն բառերին, որոնք արտասանելուց առաջ պետք է մտածես, որ չխառնես այլ նմանօրինակ հորինվածքների հետ (ընթերցողին առաջարկում եմ փորձել. կարո՞ղ եք միանգամից պատասխանել, թե միջազգային ո՞ր տերմիններին են համապատասխանում հետեւյալ բառերը. «համայնավարություն», «ժողովրդավարություն», «ամբոխավարություն», «ռազմավարություն», «ընկերվարություն», «մարտավարություն») եւ այլն:

Բայց երբ լսում եմ, որ որեւէ աղջկա՝ առաջին գեղեցկուհի համարելու պատվին կոչում են միս...Քը՞ ռռ:

Միս-ին երկրորդ ս-ն ավելացնելը գործին չի օգնում: Նախ՝ երկու բաղաձայններն օտար բառերում չեն բուլատրվում («դոլարն» էլ մի լ-ով է գրվում): Եվ երկրորդ՝ դրանից հնչողությունը չի փոխվում, այսինքն, հայերենին սովոր ականջին մսեղեն է արձագանքում:

Եվ սա այն դեպքում, երբ ունենք հրաշալի, բարեհունչ, ու անգլերենին միանգամայն համարժեք բառը՝ օրիորդ:

Կոչ եմ անում նրանց, ովքեր այս հարցով որոշումներ են ընդունում, հրաժարվեն այս պարենային հնչողությամբ փոխառությունից ու գեղեցկուհիներին կոչեն օրիորդ: Օրիորդ Հայաստան, Օրիորդ Վանաձոր: Հույս ունեմ, որ գոնե լրագրող գործընկերներս ինձ կպաշտպանեն, եւ ամենագեղեցիկ լրագրողուհին առաջինը կլինի, որ կկոչվի «Օրիորդ Մամուլ»:

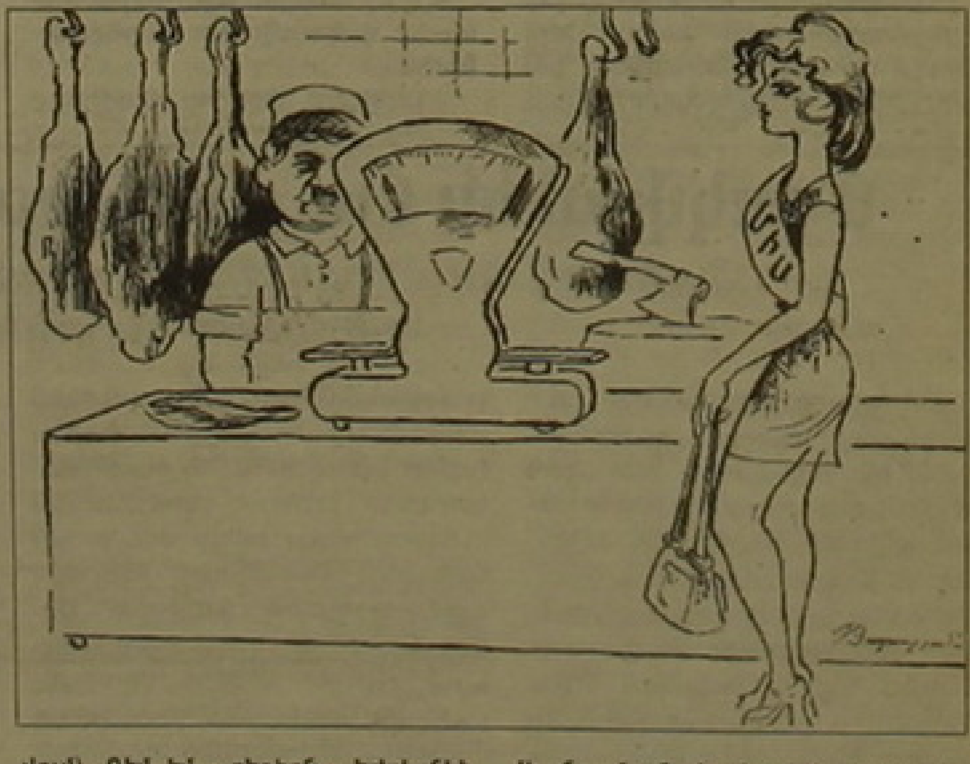

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Ի՞նչ վիճակում է գեղասահքը Հայաստանում

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ
Պրահա

Մարզաձեւի եվրոպական առաջնության օրերին այս հարցին պատասխանելու համար զրույցի հրավիրեցինք Հայաստանի գեղասահքի ֆեդերացիայի նախագահ, Երեւանի գեղասահքի դպրոցի տնօրեն Սամվել Խաչատրյանին:

– Հայաստանի գեղասահքի դպրոցն արդեն քսաներեք տարվա պատմություն ունի, եւ այդ ընթացքում ոչ միայն հաջողություններ է ունեցել, այլեւ որոշակի ավանդույթներ է ձեւավորել: Այնպիսի մարզիկներ, ինչպիսիք են Գուրգեն Վարդանյանը, Սահակ Մխիթարյանը, Սամվել Հայրապետյանը, դարձել են միջազգային կարգի սպորտի վարպետներ: Գուրգենը մի քանի անգամ դարձել է ԽՍՀՄ գավաթակիր, Սահակը՝ պատանիների չեմպիոն, մի քանի աղջիկներ դարձել են սպորտի վարպետներ: Իսկ միջազգային մակարդակով սկսել ենք մասնակցել 1993 թվականից: 1997-1998 մրցաշրջանում կարողացանք հավաքական թիմ ձեւավորել եւ մասնակցեցինք Եվրոպայի ու աշխարհի առաջնություններին: 1998-ին մեր երկու զույգը մասնակցեց Նագանոյի օլիմպիական խաղերին: Ցավալի է, որ մենք ֆինանսական պատճառով չկարողացանք պահպանել մեր պարային զույգը՝ Սամվել Գյոզալյան-Քսենյա Սմեցանենկոն, որը ելույթ ունեցավ օլիմպիական խաղերում: Իհարկե, նրանք չփայլեցին, բայց նաեւ կան օբյեկտիվ պատճառներ: Արդարացնելու համար չէ, որ սա ասում եմ: Նույնիսկ եթե մեր զույգը փայլուն ելույթ ունենա, ոչ ոք նրան առաջնային տեղ չի տա: Մի քանի տարի է պետք, որ միջազգային ֆեդերացիայում ճանաչում ստանա, մրցավարները ճանաչեն, որպեսզի բարձր գնահատական նշանակեն: Այժմ մենք նոր զույգ ենք կազմել՝ Մարիա Կրասիլցեւա-Արտյոմ Զնաչկով: Հուսամ, որ հաջորդ օլիմպիական խաղերում այս զույգն իր տեղը կգտնի օլիմպիականների շարքում: Ճիշտ է, տղաների ու աղջիկների առումով մի փոքր կաղում ենք, որովհետեւ մեզ մոտ սահադաշտը ժամանակ առ ժամանակ է գործում: Մի քանի տարի առաջ պատճառն էներգիան էր, հետո ֆինանսատնտեսական հարցեր ծագեցին: Հիմա փորձում ենք այդ խնդիրները մի շարք կազմակերպությունների ու ընկերությունների միջոցով լուծել, այդ թվում՝ օլիմպիական կոմիտեի ու սպորտվարչության աջակցությամբ: Շենգավիթի համայնքապետարանի օգնությամբ կարողացանք վերանորոգել մեր գեղասահքի մարզադպրոցի սառեցման կայանը, եւ այժմ ունենք չորս-հինգ ագրեգատ, որոնք պետք է ապահովեն սառույցի որակը: Հուսով եմ, որ մեկ շաբաթից սառույցը պատրաստ կլինի: Իհարկե, մեկ այլ խնդիր է նաեւ դրա պահպանումը, քանի որ դա շատ թանկ արժե:

– Այն, որ Հայաստանի դրոշի տակ հանդես են գալիս ռուսական զույգեր, որոնք անգամ ընդունել են Հայաստանի քաղաքացիություն, ողջունելի է: Նույնն անում է նաեւ հարեւան Ադրբեջանը եւ նույնիսկ Ֆրանսիան կամ Գերմանիան: Բայց մի՞թե Հայաստանում չկան այնպիսի մարզիկներ, որոնք զուգապարերում հանդես գան:

– Լավ հարց եք տալիս, բայց Երեւանում մենք չունենք համապատասխան պայմաններ, որպեսզի սպորտային զույգեր պատրաստենք: Մեր սահադաշտը լիարժեք չէ, եւ այնտեղ սպորտային զույգերի մարզումը անհնար է: Զնաչկովը եւ Կրասիլցեւան մենասահորդներ էին, որոնք մեզ դիմեցին քաղաքացիություն ստանալու եւ մեր դրոշի տակ հանդես գալու խնդրանքով: Մենք բավարարեցինք նրանց խնդրանքը եւ Մոսկվայում հովանավորներ գտանք, որ ապահովեցին նրանց մարզումները: Նույնիսկ մարզչին մենք ենք վարձատրել:

– Մարզչական խումբը ի՞նչ վիճակում է: Մոսկովյան դպրոցի պես Միշին, Չայկովսկայա կամ Տարասովա ունե՞նք:

– Ունենք յոթ մարզիչ, որոնք սպորտի վարպետներ են եւ շատ կազմակերպված աշխատում են: Միայն թե, եթե մեր մարզիչները օրական վեց ժամ սառույցի վրա մարզելու համար ստանում են ամսական տասը հազար դրամ, ապա նույն Տարասովան մեկ զույգին մարզելու համար տարեկան պահանջում է տասը հազար դոլար: Մենք էլ արտասահմանում շատ շնորհալի մարզիկներ ու մարզիչներ ունենք, որոնք արհեստավարժ են. Նյու Յորքում Արարատ Զախարյանը, Հակոբ Մանուկյանը, Սամվել Գյոզալյանը, մի քանիսը Լոս Անջելեսում են, Լեհաստանում, Գերմանիայում, Հունգարիայում: Ի դեպ, Տարասովան ժամանակին մեկ ամիս պարապեց մեր Գյոզալյան-Սմեցանենկո զույգի հետ: Այնպես որ՝ ռուս մարզիչներին նույնպես դիմում ենք, բայց դա թանկ հաճույք է: Այսօր ուժեղ են նրանք, ովքեր հզոր դիրք ունեն, ունեն փորձառու մարզիչներ, միջազգային մրցավարներ: Այդ ամենը լուրջ գործոններ են: Մենք լավ մրցավարներ ունենք, բայց քանի որ անգլերենի իմացության հարց կար, նոր ենք դիմել, եւ երեւի երկու տարի անց նրանք նույնպես իրավունք կստանան մասնակցելու օլիմպիական խաղերին: Օլիմպիական խաղերում մեր զույգին շատ ցածր գնահատականներ տվեցին, իսկ ճապոնական զույգը, որ ավելի վատ պարեց, բարձր ստացավ:

– Մարտի վերջին Հելսինկիում տեղի կունենա աշխարհի առաջնությունը: Այս անգամ Հայաստանը ո՞վ է ներկայացնելու:

– Չեմ կարող ասել, թե ով կմասնակցի, որովհետեւ մեր ֆեդերացիայի ժողովում դեռեւս կքննարկվեն բոլորի ցուցանիշները եւ միայն հետո կորոշենք: Կարող եմ հայտնել, որ մենք կներկայացնենք տղա, աղջիկ եւ մեկ սպորտային զույգ: Ցավոք, պարային զույգի մասին առայժմ չենք կարող խոսել, որովհետեւ չունենք: Եթե նվազագույնը կատարենք, ապա կարող ենք հաջողությունների հասնել, որովհետեւ ե՛ւ ցեղ ու ցանկություն ունենք, ե՛ւ մարզիչներ ու մարզիկներ: Եթե մեր Էդգարը մեկ շաբաթ սառույցի վրա մարզվելուց հետո առաջ է անցնում Ռուսաստանի մարզիկից, որը օրը երեք անգամ սառույցի վրա մարզվում է, ապա դա ցույց է տալիս, որ անհրաժեշտ պայմանների ապահովման դեպքում մենք մյուսներից չենք զիջի: Գեղասահքը հեռու չէ հայ ժողովրդից, եւ մենք կարող ենք բարձր տեղեր գրավել:

– Իսկ պետությունը չի՞ օգնում:

– Պետական մակարդակով առայժմ միայն հոգեբանական աջակցություն են ցույց տալիս:

Վերջին անակնկալը

Առաջնության ամենահաճելի անակնկալն ինձ համար այն էր, որ 1989 թ.-ից Հայաստանից Հունգարիա տեղափոխված ԽՍՀՄ քառակի գավաթակիր (1979-1983-1986-1987) Գուրգեն Վարդանյանի եւ նրա տիկնոջ՝ Երանուհի Իրդակյանի սանը՝ Յուլիա Սեբեստյան (հունգարուհի) գրավեց վեցերորդ տեղը: Մեր այն հարցին, թե չի՞ պատրաստվում արդյոք մարզելու նաեւ հայերին, Գուրգենը պատասխանեց, թե Հունգարիայում պայմաններ չկան, քանի որ այնտեղ ընդամենը մեկ սահադաշտ կա: Իսկ հնարավորության դեպքում՝ մեծ հաճույքով կաշխատի նաեւ հայերի հետ: Գուրգենի տղան՝ Տիգրանը նույնպես մարզվում է ձեւավոր չմշկասահքով եւ լավ արդյունքներ է ցույց տալիս: Այնպես որ, հեռու չէ նաեւ որդու անակնկալներ մատուցելու ժամանակը:

ՇԱԽՄԱՏ

Հյուր էր ԵՇՄ-ի նախագահը

Եռօրյա այցով Հայաստանում էր գտնվում Եվրոպական շախմատային միության նախագահ Բորիս Կուտինը (Սլովենիա):

ԵՇՄ-ի նախագահը հանդիպեց հանրապետության շախմատային ֆեդերացիայի ղեկավարության հետ, ապա նրան հյուրընկալեց Երեւանի քաղաքապետ Սուրեն Աբրահամյանը: Հանդիպման ընթացքում պրն Աբրահամյանը մասնավորապես նշեց, որ մեզանում մեծ ուշադրություն է դարձվում շախմատի զարգացմանը, ամեն ինչ արվում է միջազգային մրցումները պատշաճ մակարդակով անցկացնելու համար:

Դա շատ կարեւոր է, քանի որ հյուրին հետաքրքրում էին պաշտոնական խոշորագույն մրցումներ անցկացնելու մեր հնարավորությունները: Ինչպես ինձ Բորիս Կուտինն ասաց, ինքը համոզվեց, որ Երեւանում դրա համար կան բոլոր անհրաժեշտ պայմանները:

ԵՇՄ-ի նախագահն այցելեց Տիգրան Պետրոսյանի անվան փողոց, Հայաստանի շախմատիստի կենտրոնական տուն, դիտեց Տ. Պետրոսյանի հուշարձանը, եղավ նաեւ այլ վայրերում:

ԼԵՌՆԱԴԱՀՈՒԿԱՅԻՆ ՍՊՈՐՏ

Հայաստանից՝ չորս մասնակից

ԱՄՆ-ի Կոլորադո նահանգում մեկնարկել է լեռնադահուկային սպորտի աշխարհի հերթական առաջնությունը: Այստեղ հանդես են գալիս 55 երկրների շուրջ 400 մարզիկներ: Վեյլա եւ Բիվերկրիկ բնակավայրերի մոտ գտնվող մրցուղիներում երկու շաբաթվա ընթացքում նրանք 5 մրցաձեւերում 10 կոմպլեկտ մեդալներ կխաղարկեն: Մասնագետների կարծիքով, պայքարը հիմնականում կընթանա Ավստրիայի եւ Նորվեգիայի լեռնադահուկորդների միջեւ:

Հերման Մայեր

Աշխարհի առաջնությունում հանդես կգան նաեւ Հայաստանի չորս մարզիկներ, որոնք բոլորն էլ ներկայացնում են Ծաղկաձորը: Դրանք են Արսեն, Սեյրան, Արթուր եւ Վիգեն Հարությունյանները: Նախատեսվում է, որ նրանք կմասնակցեն ոլորավայրէջքի եւ հսկա ոլորավայրէջքի մրցումներին: Նրանց հետ ԱՄՆ են մեկնել մարզիչներ Լեւոն եւ Դավիթ Հարությունյանները:

Առաջին օրը պետք է մեկնարկի ելնեին կանանց հսկա ոլորավայրէջքի մասնակիցները: Սակայն Կոլորադոյում այնքան առատ ձյուն տեղաց, որ հնարավոր չեղավ մրցումներն անցկացնել: Դրանք ավելի ուշ կանցկացվեն:

Տղամարդկանց հսկա ոլորավայրէջքի մրցումներում աննախադեպ բան տեղի ունեցավ. աշխարհի գավաթի խաղարկությունում իրար զիջել չցանկացող երկու լեռնադահուկորդներ՝ Հերման Մայերը (Ավստրիա) եւ Լասսե Կյուսը (Նորվեգիա), այստեղ էլ հավասար էին: Համարյա 2 կմ մրցատարածությունում երկուսն էլ ցույց տվեցին միատեսակ արդյունք՝ 1 րոպե 14,53 վայրկյան: Եվ Մայերին, եւ Կյուսին աշխարհի չեմպիոնի ոսկե մեդալ հանձնվեց: Հաղթողներից ընդամենը 0,01 վայրկյանով ետ մնաց բրոնզե մեդալակիր Հանս Կնաուսը (Ավստրիա):

Ցավոք, Հայաստանի մարզիկների ելույթների մասին տեղեկություն չունենք:

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Հորիզոնական

7. Սիկեյրոս: 8. Ամինազին: 10. Ակնա: 11. Շերլին: 12. Սիոն: 15. Կրուտոյ: 16. «Դյուդոն»: 17. Ալեն: 20. Վատտ: 21. Ռոպե: 22. Որմ: 23. Աշտե: 24. Այլեւ: 25. «Նինա»: 27. Խոստա: 29. Օբյեկտ: 30. Մարաթի: 33. Օլբի: 35. Սարոյան: 36. Բրաք: 37. Նագասակի: 38. Խաղալով:

Ուղղահայաց

1. Կիրկորով: 2. Հերա: 3. Քորեյ: 4. Ամպիր: 5. Վալս: 6. Փիռոկոյե: 9. «Շինել»: 13. Պիտոեւսկի: 14. Դյուրենմատ: 18. Ռեմբո: 19. Երաշտ: 24. Աղբալյան: 26. Այրմասով: 28. Սիլոս: 31. «Սադկո» 32. Ջահան: 34. Իրաք: 36. Բրաս:

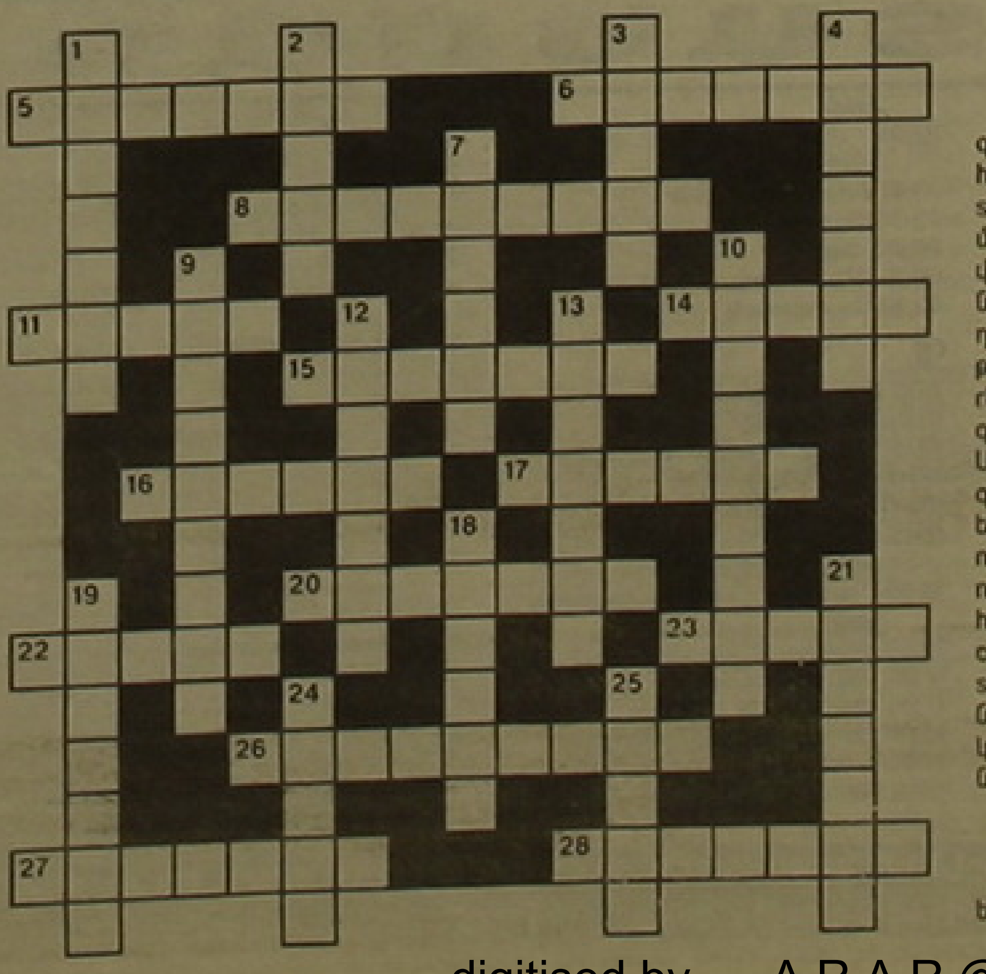

ԽԱՉԲԱՌ

Ուղղահայաց

1. Մոսկվայում ապրող եւ ստեղծագործող հայ կինոռեժիսոր: 2. Սահից առաջ երգող թռչուն: 3. Չկնատեսակ: 4. Ջերմության բարձրացումով եւ դողէրոցով ընթացող տարափոխիկ հիվանդություն: 7. «Կազինո» կինոնկարի գլխավոր հերոսի դերակատարը: 9. Ռուս բանաստեղծ, թարգմանիչ, հայ ժողովրդի մեծ բարեկամ: 10. Հայազգի թատերական գործիչ: 12. Իտալացի կոմպոզիտոր, Մոցարտի աշակերտներից: 13. Գազարի, մասուրի, չիչխանի, հաղարջի եւ այլ պտուղ-բանջարեղենի մեջ պարունակվող դեղնանարնջագույն պիգմենտ: 18. Իտալացի աշխարհահռչակ կինոռեժիսոր: 19 Հայ շախմատիստ: 21. Շվեդացի դրամատուրգ, ռեժիսոր: 24. Ֆրանսիացի նկարիչ, պոստիմպրեսիոնիզմի ներկայացուցիչ: 25. Ֆրանսիացի կինոաստղ:

Հորիզոնական

5. Մոսկվաբնակ հայ էստրադային երգչուհի: 6. Հայ առաջին օպերային մեծ երգչուհին (կոլորատուրային սոպրանո): 8. «Բժիշկ Ժիվագո» վեպի հեղինակը: 11. Արգոնավորդների առաջնորդը: 14. Հոմերոսի «Իլիական» դյուցազներգության հերոսներից, Տրոյայի թագավորի որդին: 15. Ճարտարապետական կառույց: 16. Անտիկ պոեզիայի ժանր, հովվերգություն: 17. Աշխարհի լավագույն բասկետբոլիստը: 20. Աստվածուհի, որի պատվին կառուցված աշխարհի յոթ հրաշալիքներից մեկը՝ Եփեսոսում գտնվող տաճարը հրդեհեց Հերոստրատը: 22. Շինանյութ: 23. Ֆրանսիացի նկարիչ, որն իր կյանքի վերջին տարիներն անցկացրել է Թաիթիի կղզում: Այնտեղ են ստեղծվել նրա «Թահիթյան հովվերգություններ» մոնումենտալ ստեղծագործությունները: 26. Ամերիկացի գրող, «Կիլիմանջարոյի ձյուները» ստեղծագործության հեղինակը: 27. Սփյուռքահայ բանաստեղծ, «Ցեղին սիրտը» բանաստեղծությունների ժողովածուի հեղինակը: 28. Արտահայտություն դարձած բառ՝ ... հանգույց:

Կազմեց Է. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ARMENTEL

Ի գիտություն Արմենտել ՀՁ ՓԲԸ 44, 45, 52, 53, 54, 56 եւ 58 թվային կայանների բաժանորդներին

- 1999 թ. հունվար եւ փետրվար ամիսների համար դադարեցվում են թվային կայանների բաժանորդների տեղական խոսակցությունների ռոդեավճարների գանձումները:
- Թվային կայանների բաժանորդներից տեղական խոսակցությունների ռոդեավճարների գանձումների կիրարկման ժամանակացույցը եւ կարգը կհրապարակվի լրացուցիչ, մինչեւ սույն թվականի փետրվարի վերջը:
- Թվային կայանների բաժանորդներին իրենց կողմից կատարված տեղական խոսակցությունների ծավալներին ծանոթանալու նպատակով կտրվեն վերը նշված ամիսների ընթացքում կատարված խոսակցությունների հաշվարկված գումարների վերաբերյալ տեղեկություններ նրանց սպասարկման համապատասխան բաժիններում եւ փոստային բաժանմունքներում:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ
ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

ՀՀ ՍԵՓԱԿԱՆԱՇՆՈՐՀՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՄՐՑՈՒԹԱՅԻՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ ԵՆ ՄԱՍՆԱԿՑԵԼՈՒ ԱՆԱՎԱՐՏ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՕԲՅԵԿՏՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱՎՈՐԵՑՄԱՆ ՄՐՑՈՒՅԹՆԵՐԻՆ.

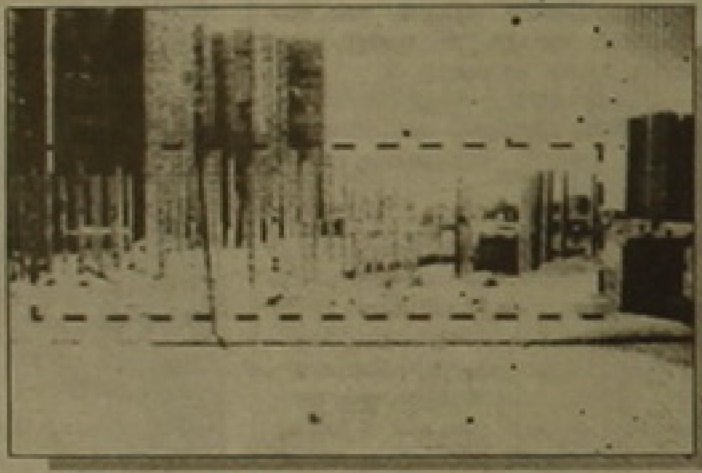

«Պրոֆտեխնիկական ուսումնարան»
(ք. Երեւան, Նուբարաշեն)

Շինությունների համար նախատեսված տարածքը	*1656 քմ*
Հողային տարածքը	*2,4 հա*

«Նանրախանութ»
(ք. Երեւան, Նորաշեն թաղամաս)

Շինությունների համար նախատեսված տարածքը	*1020 քմ*
Հողային տարածքը	*0,15 հա*

Մրցույթների պայմաններն են
1. Առաջարկվող գինը
2. Շինարարության սկսվելու եւ ավարտվելու ժամկետները

Մրցույթները կկայանան սույն թվականի փետրվարի 19-ին, ժամը 15:00-ին:

Մրցույթներին մասնակցել ցանկացողները դիմեն հետեւյալ հասցեով.

Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երեւան
Հանրապետության հրապարակ, Կառավարական տուն 2,
ՀՀ սեփականաշնորհման նախարարություն, V հարկ, 508 սենյակ
Մրցույթների կազմակերպման բաժին
հեռ. 52-06-28, 52-73-90, 56-44-21, ֆաքս 52-06-28: E-mail: **tender@arminco.com**

Լ Ո Ւ Ծ Ա Ր Վ Ո Ւ Մ Է

«Փունջ հիմնադրամ» ԴՁ-ն,
վկայական թիվ008500,
գրանցման թիվ՝ 264. 070. 00791,
հվհհ-ն՝ 00017346

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց փակ տնտ. պատշգամբով բնակարան «Արաբկիր» հանրախանութի շենքում:

Հասցեն. Կոմիտաս 56, բն. 62:
Զանգահարել 23-40-73

UNITED METHODIST COMMITTEE ON RELIEF
UMCOR

ԱՄՔՈՐԸ ՎԱՃԱՌՈՒՄ Է 490 ՏՈՆՆԱ ԱՆՅՈՒՂ ԿԱԹԻ ՓՈՇԻ

ԱՄՔՈՐ ամերիկյան մարդասիրական կազմակերպությունը ցանկանում է վաճառել ԱՄՆ-ում պատրաստված **490** տոննա անյուղ կաթի փոշի: Առաջարկվող կաթի փոշին ունի հետեւյալ հատկանիշները.

- յուղայնությունը՝ **1.25** տոկոս
- խոնավությունը՝ **4.0** տոկոս
- մանրէաբանական կազմը՝ **40000** հատ չափանիշային պնակի յուրաքանչյուր գրամում
- խանձված մասնիկների քանակը՝ **15.0** գրամ
- լուծելիության գործակիցը՝ **2** միլիգրամից ոչ ավելի:

Կաթի փոշին փաթեթավորված է **25** կիլոգրամանոց պոլիէթիլենային միջնաշերտով թղթե պարկերի մեջ եւ գտնվում է **Երեւանի Մալաթիա թաղամասի «Անուշ» ՓԲԸ պահեստում:**

*Հետաքրքրված անձինք կարող են ներկայացնել հայտեր տենդերին մասնակցելու համար: Հայտում ներկայացվելիք կաթի փոշու նվազագույն քանակությունը **5** տոննա է:*

Հայտի ձեւեր, կաթի փոշու նմուշ վերցնելու եւ մանրամասն տեղեկություններ ստանալու համար կարող եք ներկայանալ **ԱՄՔՈՐ**-ի երեւանյան գրասենյակ: Հայտերը պետք է ներկայացվեն կնքված փակ ծրարներում: Հայտերի ընդունման վերջին ժամկետը **1999 թ. փետրվարի 5-ն է, ժամը 17-ը:** Հայտերը պետք է պարունակեն հետեւյալ տեղեկությունները.

- ***ձեռնարկության անվանումը, սեփականատիրոջ անուն-ազգանունը, հասցեն, հեռախոսը, մեկ կիլոգրամի արժեքը ԱՄՆ դոլարով (ներառյալ ԱԱՀ-ը) եւ գնվող քանակությունը:***

Կքննարկվեն միայն ամբողջական տեղեկություններ պարունակող հայտերը: Քննարկումը կկայանա 1999-ի փետրվարի 8-ին: **ԱՄՔՈՐ**-ը հաղթողներին կտեղեկացնի արդյունքների վերաբերյալ, պայմանավորվելու համար վճարման կարգի եւ պայմանների մասին՝ մինչ պայմանագիր կնքելը:

ԱՄՔՈՐ-ը իրեն իրավունք է վերապահում առանց որեւէ պատճառի չեղյալ հայտարարել ցանկացած կամ բոլոր հայտերը:

Երեւան, Կարապետ Ուլնեցու 16, հեռ.՝ 24 81 41, 28 29 77

((_ دعوة للمواطنين السوريين _))

بناء على قرار مجلس الشعب في الجمهورية العربية السورية المتخذ بالإجماع والقاضي بترشيح السيد الرئيس **حافظ الأسد** لولاية دستورية جديدة .

تدعو سفارة الجمهورية العربية السورية في يريفان كافة المواطنين السوريين لممارسة حقهم الانتخابي والمشاركة في عملية الاستفتاء على منصب رئاسة الجمهورية للولاية الدستورية الخامسة والتي ستتم يوم الاثنين الواقع في **١٩٩٩/٢/٨** اعتبارا من الساعة التاسعة صباحا ولغاية الساعة السابعة وذلك في مقر السفارة الكائن في شارع باغراميان – رقم ١٤ –

مع الرجاء اصطحاب جواز السفر أو أية وثيقة أخرى لإثبات الشخصية .

سفارة الجمهورية العربية السورية

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

4 փետրվար

9.05 Համահայկական փախուստներ. «Ստրուկ Գալը»
10.00 Հայլուր
10.20 Գ/ֆ «Ցտեսություն, Տեխաս»
12.00 Շրջապատ
12.25 «02»
13.00 Հայլուր
13.15 Միասին
17.00 Հայլուր
17.20 Մուլտֆիլմներ «Խնձորով պարկը», «Պետյան եւ Կարմիր գլխարկը»
18.00 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
19.00 Խոշոր պլանով
19.15 Հինգշաբթի
20.00 Հայլուր
20.30 1 լուր
20.45 Առանց պայմանականության
21.15 Գ/ֆ «Սեւ լռություն»
23.10 Ուշ երեկոյան
24.00 Հայլուր

ԱՐՄԵՆԻԱ
11.30 Հեռուստախոհանոց
11.45 12.35, 14.35 TV խանութ
11.55 18.40 Նորաձեւություն
12.15 Կենդանի աշխարհ
12.45 Գ/ֆ «Իմն ամիս»
14.55 18.05 Մուլտֆիլմ
15.45 Գ/ֆ «Խաղադրույքը»
17.35 Համերգ
18.00 18.30, 19.00 Մինչ ժամը
18.10 Զրույցներ դասական երաժշտության շուրջ
19.05 Հացի խնդիր
19.30 Ժամը
20.00 Գ/ֆ «Մարդասպանը»
20.30, 21.00, 21.30, 22.00 Ժամն անց
23.00 Օրը
23.40 Գ/ֆ «Խայծերուկ»

09.00 Տոմար, ավարտին գ/ֆ «Ժառանգները» (IV մաս)
19.00 Մուլտեր
19.30 Սուրհանդակ
19.45 Գ/ֆ «Ամեն ինչ լավ կլինի»
21.30 Սուրհանդակ
22.00 Գիտաստղեր. Ռոբերտ Հովհաննիսյան
22.35 «Լուսնի հակառակ կողմը» -SUPER-TRAMP
23.10 Քաղաք-մշակույթ
23.30 Սուրհանդակ
00.00 Չոջիկ
00.15 Գ/ֆ «Եգիպտոսի արքայազնը»
02.10 Սուրհանդակ

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Դաժան հրեշտակը»
11.30-15.45 Բիզնես TV
16.00 Նորություններ
16.15 Մուլտսերիալ «Կապտերը, որն ապրում էր ծանիում»
16.35 Մուլտֆիլմ «Ձյունը, որ կառուցել էր Ջեկը»
16.50 Հրաշալի ընկերակցություն
17.05 Սեզամ փողոց
17.35 Մինչեւ 16 եւ բարձր
18.00 Սերիալ «Դաժան հրեշտակը»
19.00 Նորություններ
19.15 Գուշակիր մեղեդին
19.45 Այստեղ եւ հիմա
20.05 Կորուսյալը որոնելիս
20.45 «Հավերժական կանչ» սերիալի նոր վարկածը
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.50 Գ/ֆ «Եվ կյանք, եւ արցունքներ, եւ սեր»
24.40 Էդվարդ Ռածինսկի. «Ձախվել որպես Նապոլեոն», 3-րդ մաս
01.20 Օրվա նորություն
01.40 Դասական Հոլիվուդ. «Ինչպես նվաճեցին Արեւմուտքը», ֆիլմ 2-րդ

РТР
8.00, 10.30, 10.45 Բարի լույս, Ռուսաստան
9.20 Առեւտրի տուն «Լե մոնտի»
10.15 Հերթապահ բաժանմունք
10.35 Հեռուստախաղ «Հաղորդումների ծրագիր»
10.50 Արդանքներ փոստով
11.00 «Սանտա Բարբարա»
11.45 Երաժշտություն, երաժշտություն...
12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.25 Լուրեր
12.35 Սերիալ «Պետերբուրգյան գաղտնիքներ»
13.00 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
14.30 Խանութ բազմոցի վրա
15.30 Սերիալ «Իտալական ռեստորան»
16.25 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
17.15 Հեքիաթային ետծաշիկ
17.30 Սերիալ «Առաջին համբույրներ»
18.35 Աստարակ
19.00 Համակարգիչ
19.15 Գ/ֆ «Մարկ Տվենն ընդդեմ...»
20.30 Կրկնակի դիմանկար
21.40 Մանրամասներ
21.50 Երկու ռոյալ
22.40 Կինոյի ժամ. Գ/ֆ «Ինչպես բարձրացնել կենսամակարդակը» (ԱՄՆ)
00.30 Սերիալ «Կեղծավորը»
01.55 Հերթապահ բաժանմունք
02.10 Համերգային ծրագիր

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (569393, 581351) • տեղեկագրերով • էլեկտրոնային տարբերակներով (մագնիսական սկավառակներով, INTERNET ցանցով)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվ. 69150. Պատվեր՝ 389 Տպաքանակը՝ 4000 Ստորագրված է տպագրության՝ 3. 02. 1999 Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@